

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

CURSO 2018-2019

Materia:

- **Iniciación á actividade
emprendedora e empresarial
(4º ESO)**

ÍNDICE

APARTADO	PÁXINA
1. CONTEXTO DEL CENTRO	3
2. OBJETIVOS	4
3. RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICUARES CON CADA UNIDADE, XUNTO COA SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS	6
4. METODOLOXÍA	17
5. AVALIACIÓNS	19
6. OUTRAS AVALIACIÓNS	21
7. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	23
8. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES	25
9. DATOS DEPARTAMENTO	26

1. CONTEXTO DO CENTRO

○ Características do centro:

▪ Situación

- R/ Orquídea, 45
- 27004-Lugo

▪ Centros adscritos

- CEIP de Casás
- CEIP Menéndez Pelayo

▪ Ensinanzas que oferta o centro

- ESO / Bacharelato / CFGS Procesos e calidade na industria alimentaria

▪ Características singulares

- Centro está situado nunha zona periférica da cidade, de contorna socioeconómica media-baixa con abundancia de vivendas sociais.

○ Características do alumnado:

▪ Lingua materna dominante

- Castelán e galego.

▪ Alumnado con NEAE no curso actual

- Catro alumnos/as con trastornos xerais do desenvolvemento (trastornos do espectro autista): tres deles escolarizados nunha unidade de educación especial en ESO; o outro alumno escolarizado en réxime ordinario en 2º de ESO.
- Un alumno con deficiencia motórica escolarizado en 3º de ESO.
- Menos dunha decena de alumnos/as que precisan adaptación curricular individualizada por presentar problemas de atraso académico, matriculados en 1º e 2º de ESO.

▪ Problemas sociais destacados: abandono escolar, poboación emigrante, absentismo, violencia e/ou acoso escolar, ...

- Casos illados de alumnado con familias desestruturadas e en situación socioeconómica desfavorecida, que adoitan presentar problemas educativos.

▪ Outras características

- Poboación de etnia xitana: unha altísima porcentaxe non adoita rematar a ESO.
- Poboación inmigrante: número non relevante de alumnos/as, en xeral ben integrados.

2. OBXECTIVOS

Obxectivos do Bacharelato (adaptados ao contexto do centro e do alumnado):

1	a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomenta a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
2	b) Consolidar unha madurez persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
3	c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
4	d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
5	e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
6	f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
7	g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
8	h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
9	i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
10	l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
11	m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
12	n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
13	ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
14	o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
15	p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

Obxectivos da ESO (adaptados ao contexto do centro e do alumnado):

1	a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
2	b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
3	c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
4	d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
5	e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
6	f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
7	g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
8	h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
9	i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
10	l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
11	m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
12	n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
13	ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
14	o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

3. RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES CON CADA UNIDADE, XUNTO COA SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS

Introdución

O espírito emprendedor é un concepto que abrangue valores persoais tales como a creatividade, a disposición positiva para a innovación e o cambio, a confianza en si mesmo/a, a motivación de logro, o liderado, a aceptación do fracaso como fonte de experiencia, e as actitudes de cooperación e de traballo en equipo. Todas as persoas terán que emprender na súa vida persoal e laboral, terán que innovar e procurar novas respostas, no mundo globalizado e cambiante ao que se enfrontan, aínda que non todas logran levar a cabo un proxecto empresarial propio.

Formar cidadáns e cidadás capaces de asumir riscos, ser innovadores/as, con posibilidade de negociación e pensamento estratéxico, e con capacidade para o emprendemento constitúe o reto desta materia. Inclúe aspectos teóricos e prácticos orientados a preparar o alumnado para unha cidadanía responsable e para a vida profesional; axuda ao coñecemento das actividades e das necesidades das persoas emprendedoras, persegue que poidan responsabilizarse da súa propia carreira e do seu camiño persoal de formación, e da toma das decisións clave na súa vida, ademais da posibilidade de crear un negocio propio ou actuar como innovadores/as no traballo dentro dunha organización.

A estrutura desta materia consta de tres grandes bloques: o primeiro, titulado "Autonomía persoal, liderado e innovación", está centrado na descrición das calidades e as destrezas persoais asociadas á iniciativa emprendedora, no repaso das decisións sobre o itinerario vital e a actuación como futuro/a traballador/a; no segundo bloque, "Proxecto de empresa", repásanse as principais áreas e funcións da empresa co obxecto de pór en marcha o proxecto empresarial xurdido da idea de negocio xerado previamente; e para finalizar, un bloque que baixo o título de "Finanzas" analiza as alternativas con que conta a empresa para elixir a súa forma xurídica, as fontes de financiamento do seu proxecto empresarial, a necesidade de planificar as necesidades financeiras e as obrigas fiscais e prever a evolución do negocio, garantindo a súa viabilidade.

Esta materia contribúe ao desenvolvemento, ademais, da competencia de sentido de iniciativa emprendedora e espírito emprendedor, que incide na consecución do benestar económico e social da comunidade, así como das competencias de comunicación lingüística e matemática, e das competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, dixital, sociais e cívicas, e a competencia de aprender a aprender.

1ª AVALIACIÓN					
TEMA 1: AUTONOMÍA PERSOAL, ESPÍRITU EMPRENDEDOR E INNOVACIÓN			TEMPORALIZACIÓN: 1º TRIMESTRE		
Bloque 1: Autonomía persoal, liderado e innovación					
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Autonomía e autoconhecimento. A iniciativa emprendedora e o/a empresario/a na sociedade. B1.2. Intereses, aptitudes e motivacións persoais para a carreira profesional. 	B1.1. Describir as calidades persoais e as destrezas asociadas á iniciativa emprendedora, analizando os requisitos de distintos postos de traballo e actividades empresariais.	IAEEB1.1.1. Identifica as calidades persoais, as actitudes, as aspiracións e a formación propias das persoas con iniciativa emprendedora, e describe a actividade dos/das empresarios/as e o seu papel na xeración de traballo e benestar social.	50%	CSIEE CAA	CL EOE EC
		IAEEB1.1.2. Investiga con medios telemáticos as áreas de actividade profesional do seu contorno, os tipos de empresa que as desenvolven e os postos de traballo en cada unha, razoando os requisitos para o desempeño profesional en cada un deles.	50%	CD CAA CSIEE	CL EOE EC
<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Itinerarios formativos e carreiras profesionais. Proceso de procura de emprego en empresas do sector. Autoemprego. Proceso de toma de decisións sobre o itinerario persoal. 	B1.2. Tomar decisións sobre o itinerario vital propio comprendendo as posibilidades de emprego, o autoemprego e a carreira profesional, en relación coas habilidades persoais e as alternativas de formación e aprendizaxe ao longo da vida.	IAEEB1.2.1. Deseña un proxecto de carreira profesional propia relacionando as posibilidades do ámbito coas calidades e as aspiracións persoais, e valorando a opción do autoemprego e a necesidade de formación ao longo da vida.	50%	CAA CSIEE	CL EOE EC

1ª AVALIACIÓN

TEMA 2: O MUNDO DO TRABALLO

TEMPORALIZACIÓN: 1º TRIMESTRE

Bloque 1: Autonomía persoal, liderado e innovación

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Dereito do traballo. • B1.5. Dereitos e deberes derivados da relación laboral. • B1.6. Contrato de traballo e negociación colectiva. • B1.7. Seguridade Social. Sistema de protección. Emprego e desemprego. • B1.8. Protección do/da traballador/a e beneficios sociais. • B1.9. Riscos laborais. Normas. Planificación da protección na empresa. 	B1.3. Actuar como futuro/a traballador/a responsable coñecendo os seus dereitos e deberes como tal, valorando a acción do Estado e da Seguridade Social na protección da persoa empregada, e comprendendo a necesidade de protección dos riscos laborais.	IAEEB1.3.1. Identifica as normas e as institucións que interveñen nas relacións entre os/as traballadores/as e as empresas, en relación co funcionamento do mercado de traballo.	60%	CSC CSIEE	CL EOE EC EMP
		IAEEB1.3.2. Distingue os dereitos e as obrigas que se derivan das relacións laborais, e compróboas en contratos de traballo e documentos de negociación colectiva.	60%	CSC CSIEE CMCCT	CL EOE EC EMP
		IAEEB1.3.3. Describe as bases do sistema da Seguridade Social e as obrigas dos/das traballadores/as e dos/das empresarios/as dentro deste, así como as prestacións mediante procuras nas web institucionais, valorando a súa acción protectora ante as continxencias cubertas.	60%	CCL CSC CSIEE	CL EOE EC EMP
		IAEEB1.3.4. Identifica as situacións de risco laboral máis habituais nos sectores de actividade económica máis salientables no ámbito, e indica os métodos de prevención legalmente establecidos, así como as técnicas de primeiros auxilios aplicables en caso de accidente ou dano.	60%	CSIEE CAA CMCCT	CL EOE EC EMP

1ª AVALIACIÓN

TEMA 3: FORMAS XURÍDICAS DA EMPRESA E TRÁMITES DE POSTA EN MARCHA

TEMPORALIZACIÓN: 1º TRIMESTRE

Bloque 3: Finanzas

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Tipos de empresa segundo a súa forma xurídica. B3.2. Elección da forma xurídica. B3.3. Trámites de posta en marcha dunha empresa. 	B3.1. Describir as formas xurídicas das empresas en relación coas responsabilidades legais dos/das seus/súas propietarios/a e xestores/as, así como coas esixencias de capital.	IAEEB3.1.1. Distingue as formas xurídicas das empresas e indica as esixencias de capital e responsabilidades propias de cada tipo.	60%	CSIEE CMCCT	CL EOE EMP
		IAEEB3.1.2. Identifica e enumera as administracións públicas implicadas na posta en marcha de empresas, e compila por vía telemática os principais documentos necesarios para a posta en funcionamento.	60%	CD CMCCT CSIEE	CL EOE EMP
		IAEEB3.1.3. Valora as tarefas de apoio, rexistro, control e fiscalización que realizan as autoridades no proceso de creación de empresas, e describe os trámites que se deben realizar.	60%	CSC CMCCT	CL EOE EC EMP
		IAEEB3.1.4. Selecciona a forma xurídica máis axeitada en cada caso segundo a actividade que se vaia desenvolver, o número de emprendedores/as, o alcance da responsabilidade que se vaia asumir, a complexidade organizativa, a dispoñibilidade financeira e a fiscalidade.	60%	CAA CSIEE CMCCT	CL EOE EMP

2ª AVALIACIÓN

TEMA 4: IDEA E PLAN DE EMPRESA. ELEMENTOS DA EMPRESA

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 2: Proxecto de empresa

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Idea de proxecto de empresa. Avaliación da idea. O contorno e o papel social da empresa. B2.2. Elementos e estrutura da empresa. B2.3. Plan de empresa. B2.4. Planificación na empresa. 	B2.1. Crear un proxecto de empresa na aula e describir as características internas e a súa relación co contorno, así como a súa función social, identificando os elementos que constitúen a súa rede loxística como provedores/as, clientela, sistemas de produción e comercialización, redes de almacenaxe, etc.	IAEEB2.1.1. Determina a oportunidade dun proxecto de empresa, identificando as características e tomando parte na actividade que a empresa desenvolve.	60%	CSIEE CAA	CL EOE EMP
		IAEEB2.1.2. Identifica as características internas e externas da empresa en proxecto, así como os elementos que constitúen o contono específico desta (mercado, provedores/as, clientela, sistemas de produción e/ou comercialización, almacenaxe, etc.).	60%	CSIEE CMCCT CD	CL EOE EMP
		IAEEB2.1.3. Describe a relación da empresa proxectada co seu sector, a súa estrutura organizativa e as funcións de cada departamento, e identifica os procedementos de traballo no desenvolvemento do proceso produtivo ou comercial.	60%	CSIEE CCL CMCCT	CL EOE EMP
		IAEEB2.1.4. Elabora documentos para a planificación das funcións da empresa en proxecto, tanto a longo como a curto prazo.	60%	CCL CSIEE CMCCT	CL EOE EMP TIC

2ª AVALIACIÓN

TEMA 5: PRODUCCIÓN E COMERCIALIZACIÓN NA EMPRESA.

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 2: Proxecto de empresa

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Actividades na empresa. Función de produción. Función comercial e de márketing. 	B2.3. Realizar actividades de produción e comercialización propias da empresa proxectada, aplicando técnicas de comunicación e traballo en equipo.	IAEEB2.3.1. Crea materiais publicitarios e para a difusión dos produtos e/ou servizos obxecto do proxecto, e elabora un plan de comunicación en internet e en redes sociais, aplicando os principios do márketing.	50%	CCL CSIEE CD CMCCT	CL EOE EMP
		IAEEB2.3.2. Desenvolve tarefas de produción e/ou comercialización na empresa en proxecto segundo os plans de control prefixados: simulando a toma de decisións para cumprir os prazos e os obxectivos establecidos e propondo melloras, mediante o traballo en equipo.	50%	CSIEE CMCCT CD CAA	CL EOE EMP

2ª AVALIACIÓN

TEMA 6: A INFORMACIÓN NA EMPRESA

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 2: Proxecto de empresa

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Información na empresa. Información contable. Información de recursos humanos. Documentos comerciais de cobramento e pagamento. Arquivo. 	B2.2. Identificar e organizar a información das áreas da empresa en proxecto aplicando os métodos correspondentes á tramitación documental empresarial.	IAEEB2.2.1. Manexa como usuario/a de nivel básico aplicacións informáticas de control e seguimento de clientela, provedores/as e outros, aplicando as técnicas básicas de contabilidade, xestión financeira e comercial e administración de persoal, para a organización da información da empresa proxectada.	50%	CD CMCCT CAA	CL EOE EMP TIC
		IAEEB2.2.2. Transmite información entre as áreas e a clientela da empresa en proxecto, recoñecendo e aplicando técnicas de comunicación e negociación, e aplicando o tratamento protocolario axeitado mediante medios telemáticos e presenciais.	50%	CCL CSIEE CD CMCCT	CL EOE EMP TIC

3ª AVALIACIÓN

TEMA 7: AXUDAS E APOIO Á CREACIÓN DE EMPRESAS. FONTES DE FINANCIAMENTO E PRODUTOS FINANCEIROS

TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE

Bloque 2: Proxecto de empresa

Bloque 3: Finanzas

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Axudas e apoio á creación de empresas. 	B2.3. Realizar actividades de produción e comercialización propias da empresa proxectada, aplicando técnicas de comunicación e traballo en equipo.	IAEEB2.3.3. Compila datos sobre os apoios á creación de empresas tanto do contorno próximo como do territorial, estatal ou europeo, e selecciona as posibilidades que se axusten ao proxecto de empresa formulado.	50%	CD CMCCT CSIEE	CL EOE EMP TIC
<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Fontes de financiamento das empresas: externas (bancos, axudas e subvencións, e crowdfunding) e internas (accionistas, investidores/as e aplicación de beneficios). B3.5. Produtos financeiros e bancarios para pequenas e medianas empresas (PME): comparación. 	B3.2. Identificar as fontes de financiamento das empresas propias de cada forma xurídica, incluíndo as externas e internas, e valorar as máis axeitadas para cada tipo e momento no ciclo de vida da empresa.	IAEEB3.2.1. Determina os investimentos necesarios para a posta en marcha dunha empresa, e distingue as principais partidas relacionadas nun balance de situación.	50%	CSIEE CMCCT CD	CL EOE EMP
		IAEEB3.2.2. Caracteriza de xeito básico as posibilidades de financiamento das empresas, diferenciando o financiamento externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada unha e as implicacións na marcha da empresa.	50%	CMCCT CD CSIEE	CL EOE EMP

3ª AVALIACIÓN

TEMA 8: PLANIFICACIÓN E ANÁLISE DA ACTIVIDADE FINANCEIRA. VIABILIDADE ECONÓMICO-FINANCEIRA

TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE

Bloque 3: Finanzas

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Planificación financeira das empresas. Estudo de viabilidade económico-financeira. Proxección da actividade. Instrumentos de análise. Razóns básicas. 	B3.3. Recoñecer a necesidade de planificar o negocio das empresas ligándoa á previsión da evolución do sector e da economía nacional, así como da planificación financeira e fiscal.	IAEEB3.3.1. Presenta un estudo de viabilidade económico-financeiro a medio prazo do proxecto de empresa, aplicando condicións reais de produtos financeiros analizados e previsións de vendas, segundo un estudo do ámbito mediante unha aplicación informática tipo folla de cálculo, manexando razóns financeiras básicas.	50%	CD CSIEE CAA CMCCT	CL EOE EMP TIC
		IAEEB3.3.2. Analiza os produtos financeiros máis axeitados de entre as entidades financeiras do ámbito para cada tipo de empresa, valorando o custo e o risco de cada un, e selecciona os máis acaído para o proxecto de empresa.	50%	CAA CSIEE CMCCT CD	CL EOE EMP TIC

3ª AVALIACIÓN

TEMA 9: IMPOSTOS

TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE

Bloque 3: Finanzas

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Impostos que afectan as empresas. Calendario fiscal. 	B3.3. Recoñecer a necesidade de planificar o negocio das empresas ligándoa á previsión da evolución do sector e da economía nacional, así como da planificación financeira e fiscal.	IAEEB3.3.3. Identifica as obrigas fiscais das empresas segundo a súa actividade e a súa forma xurídica, sinala o funcionamento básico do IAE, IVE, IRPF e IS, e indica as principais diferenzas entre eles.	50%	CMCCT CD CSIEE	CL EOE EMP
		IAEEB3.3.4. Valora a achega que supón a carga impositiva das empresas á riqueza nacional e ao sostemento das cargas do Estado.	50%	CSC CAA	CL EOE EMP EC

Lendas **COMPETENCIAS CLAVE**

- CCL: Comunicación lingüística
- CMCCT: Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD: Competencia dixital
- CAA: Competencia aprender a aprender
- CSC: Competencias sociais e cívicas
- CSIEE: Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC: Conciencia e expresións culturais

Lendas **TEMAS TRANSVERSAIS**

- CL: Comprensión lectora
- EOE: Expresión oral e escrita
- CA: Comunicación audiovisual
- TIC: Tecnoloxías da información e comunicación
- EMP: Emprendemento
- EC: Educación cívica
- PV: Prevención da violencia

4. METODOLOXÍA

- Estratexias metodolóxicas
  - Aspectos xerais (posibles aspectos):
    - Se partirá da competencia inicial do alumnado para incitalo ao pensamento económico.
    - Tendo en conta a diversidade, conseguir ritmos de aprendizaxe comúns.
    - Enfoque orientado á interiorización de cuestións, conceptos, análises e a aceptación da pluralidade de respostas nalgúns dos temas tratados.
    - O profesor explicará e analizará o libro de texto e matizará as solucións aos temas que se propoñan.
    - O alumnado terá a posibilidade de preparar e expoñer temas e traballos para fomentar a investigación e a comunicación do coñecemento, traballando e mellorando distintas competencias.
  - Estratexias metodolóxicas (posibles estratexias): O traballo e a mellora das competencias leva implícito o desenvolvemento de habilidades crítico-analíticas a través dos seguintes procedementos de traballo:
    - Procedementos lóxicos de carácter xeral: definición, clasificación, análise, síntese, abstracción.
    - Procedementos expresivos relativos á argumentación e defensa coherente dunha tese ou posición respecto a un determinado tema: redaccións escritas, exposicións orais, diálogos racionais e presentacións argumentadas en base a determinadas teorías ou ideas.
    - Procedementos de busca, localización, procesamento, exposición e utilización crítica e responsable de diversas informacións.
    - Procedementos de aplicación: investigación, formulación e resposta a un problema, cuestión ou pregunta, así como valoración das conclusións obtidas e a súa posible transferencia a outros problemas.
    - Procedementos relativos á análise, composición e comentario de textos. A metodoloxía pretende favorecer o traballo individual e en grupo, o pensamento autónomo, crítico e rigoroso, o uso de técnicas e hábitos de investigación, a capacidade do alumnado de aprender por si mesmo, así como a transferencia e a aplicación do aprendido. O desenvolvemento dos contidos conceptuais (12 temas) para conseguir o logro dos estándares de aprendizaxe, farase segundo os principios psicopedagóxicos da aprendizaxe significativa.
  - Secuenciación habitual de traballo na aula (posible secuencia):
    - Motivación:
      - Presentación do tema, ideas preconcebidas, cuestionamento persoal, textos introductorios, etc.
    - Información do profesor/a:
      - Información básica para todo o alumnado
      - Información complementaria para afondamento e ampliación
      - Explicación de supostos prácticos
    - Traballo persoal
      - Lectura e comprensión de textos
      - Resposta a preguntas
      - Comentario de textos
      - Elaboración de sínteses ou mapas conceptuais
      - Resolución de supostos prácticos
      - Memorización comprensiva

- **Avaliación:**
  - Probas escritas (comentarios)
  - Probas escritas (exame)
  - Observación da atención e o traballo na aula
  - Caderno de clase (apuntes a maiores do libro e exercicios resoltos)
- **Outras estratexias metodolóxicas**
  - **Agrupamentos:**
  - **Tempos:**
  - **Espazos:**
  - **Materiais:**
  - **Recursos didácticos:**
    - **Libro de texto:** Apuntes do departamento.
    - **Prensa escrita:** Artigos de opinión ou informativos aportados polo profesor ou polo propio alumnado, ben para ilustrar mellor as explicacións sobre algún tema, ben para ser comentados polo alumnado, ben para incrementar e mellorar o léxico relativo á materia.
    - **Curtametraxes, documentais, podcast de radio, ...** e todo o que poda axudar a mellorar a comprensión da materia, e a aumentar a implicación e aplicación do alumnado na mesma.

5. AVALIACIÓN

- **Avaliación inicial:**
  - En que data se realizará?: Nas primeiras semanas do curso académico.
  - En que consistirá? (probas tipo test, preguntas e respostas, resolución de supostos prácticos, ... relacionad@s cos estándares)
  - Para realizar a avaliación inicial, e determinar o nivel de coñecementos, habilidades e competencial do alumnado, poderán empregarse tres tipos de instrumentos:
    - Test individualizado orientado a detectar o nivel competencial do alumnado
    - Grupos de discusión orientados a detectar a calidade da argumentación e o grao de desenvolvemento na exposición oral
    - Tratamento e comprensión da información a través da análise, estudo e exposición do contido dunha columna de opinión especializada dun xornal.
  - Como se informará á familia?: Segundo o que decida a Xunta Avaliadora.
  - Cales serán as consecuencias dos resultados?: O Departamento didáctico deberá determinar as medidas que se poidan adoptar, sempre na dirección de reforzar a atención personalizada ao alumnado.
- **Avaliación continua:**
  - Temporalización das probas escritas: En cada trimestre farase unha proba tipo test ou de preguntas curtas e supostos prácticos cada unha ou dúas UD, resultando habitualmente dúas probas por trimestre (salvo circunstancias excepcionais que leven á supresión dalgunha destas probas). A nota irá de 0 puntos (mínima) a 10 puntos (máxima), conseguindo a cualificación de aprobado con 5 puntos. A partir dunha calificación de 4 puntos pódese facer media coa outra proba do trimestre, debendo alcanzar esa media a calificación de 5 puntos para liberar a materia referida ás dúas probas. En cada proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas.
  - Cualificación das probas, traballos individuais ou colectivos, traballo na libreta, observación,...:
    - Os traballos serán persoais e reflectirán o esforzo de cada estudante, e a valoración dos mesmos será entre 0 e 10 puntos en función da resolución das cuestións propostas, da calidade e da presentación dos mesmos.
    - Tamén se valorará a actitude na clase entre 0 e 10 puntos, en función da asistencia, da participación, do interese e do comportamento.
    - Tamén pode valorarse o caderno de clase entre 0 e 10 puntos en función dos contidos (máis ou menos completos) e da súa presentación (máis ou menos coidada).
  - Media de cada unha das avaliacións: A ponderación do anteriormente dito podería variar dentro dos seguintes intervalos:
    - Probas escritas: Entre un 80 e un 100% da nota (pero sempre alcanzando unha cualificación de 5 puntos nas mesmas).
    - Traballos: Entre un 0 e un 10% da nota.
    - Actitude na clase: Entre un 0 e un 10% da nota.
    - Caderno de clase: Entre un 0 e un 10% da nota.
  - Recuperación dunha proba non superada:
    - Feitas as probas escritas do trimestre haberá unha recuperación (outra proba escrita) dentro do mesmo ou no seguinte, para os que non conseguisen nesas probas a cualificación conxunta de 5 puntos. A proba da recuperación será de similares características, para demostrar a adquisición dos coñecementos requiridos. Na proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas.
    - Os traballos non entregados en prazo ou non superados non son recuperables, só imposibilitan o acceso á nota máxima.

- Recuperación dunha avaliación non superada en xuño: Para recuperar as avaliacións non superadas se realizará unha proba escrita axustada ás avaliacións pendentes da persoa, cunha valoración da mesma sobre 10 puntos (pois na recuperación non se terán en conta outros elementos). Na proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas. Se unha vez feitas as recuperacións resultase unha delas cunha nota entre 4 e 5 puntos, poderase facer unha media coas outras dúas para intentar acadar a cualificación de 5 puntos.
- Recuperación de setembro: Proba escrita na que haberá que obter unha cualificación de 5 puntos sobre 10. Na proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas.
- Criterios que segue o centro para a promoción: Os legalmente establecidos.
- Procedemento de recuperación e avaliación de pendentes:
  - Non están previstas clases de recuperación nin reunións co alumnado por incompatibilidades horarias, xa que os alumnos están en clase durante todo o seu horario lectivo. Á marxe desta situación calquera alumno/a que queira falar ou consultar dúbidas co profesor pode facelo no período de lecer.
  - A recuperación se realizará superando en proba escrita a avaliación suspensa cunha nota de 5 puntos sobre 10 (e 4 sobre 10 para facer media coas outras probas). Na proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas.
  - A avaliación final será a media das avaliacións parciais (debendo acadar esa media una cualificación de 5 puntos sobre 10).
  - A proba extraordinaria será similar ás feitas durante o curso.

6. OUTRAS AVALIACIÓNS

1.- Avaliación da proceso de ensino e de práctica docente (Indicadores de logro)	Escala			
Proceso de ensino:	1	2	3	4
1.- O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				
2.- Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3.- Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?				
4.- Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
5.- Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?				
6.- Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?				
7.- Tomouse algunha medida curricular para atender al alumnado con NEAE?				
8.- Tomouse algunha medida organizativa para atender al alumnado con NEAE?				
9.- Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?				
10.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?				
11.- Dáse un peso real á observación do traballo na aula?				
12.- Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo?				
Práctica docente:	1	2	3	4
1.- Como norma xeral fanase explicacións xerais para todo o alumnado				
2.- Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?				
3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade				
4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?				
5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?				
6.- Intercálase o traballo individual e en equipo?				
5.- Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?				
6.- Incorporáranse ás TIC aos procesos de ensino - aprendizaxe				
7.- Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?				
8.- Ofrécese ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas/exames,etc?				
9.- Coméntase co alumnado os fallos máis significativos das probas /exames, etc?				
10.- Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?				
11.- Cal é o grao de implicación nas funcións de titoría e orientación do profesorado?				
12.- Realizáronse as ACS propostas e aprobadas?				
13.- As medidas de apoio, reforzo, etc establécense vinculadas aos estándares				
14.- Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación,.. ?				

2.- Avaliación da programación didáctica

1.- Mecanismo revisión

Con que periodicidade se revisará?

Que medidas se adoptarán en caso de desfase?

2.- Mecanismo avaliación e modificación de programación didáctica (Indicadores de logro)	Escala			
	1	2	3	4
1.- Deseñáronse unidades didácticas ou temas a partir dos elementos do currículo?				
2.- Secuenciáronse e temporalizáronse as unidades didácticas/temas/proxectos?				
3.- O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e temporalización?				
4.- Engadiuse algún contido non previsto á programación?				
5.- Foi necesario eliminar algún aspecto da programación prevista?				
6.- Secuenciáronse os estándares para cada unha das unidades/temas				
7.- Fixouse un grao mínimo de consecución de cada estándar para superar a materia?				
8.- Asígnouse a cada estándar o peso correspondente na cualificación ?				
9.- Vinculouse cada estándar a un/varios instrumentos para a súa avaliación?				
10.- Asociouse con cada estándar os temas transversais a desenvolver?				
11.- Fixouse a estratexia metodolóxica común para todo o departamento?				
12.- Estableceuse a secuencia habitual de traballo na aula?				
13.- Son adecuados os materiais didácticos utilizados?				
14.- O libro de texto é adecuado, atractivo e de fácil manipulación para o alumnado?				
15.- Deseñouse un plan de avaliación inicial fixando as consecuencias da mesma?				
16.- Elaborouse unha proba de avaliación inicial a partir dos estándares?				
17.- Fixouse para o bacharelato un procedementos de acreditación de coñecementos previos?				
18.- Establecéronse pautas xerais para a avaliación continua: probas, exames, etc.				
19.- Establecéronse criterios para a recuperación dun exame e dunha avaliación				
20.- Fixáronse criterios para a avaliación final?				
21.- Establecéronse criterios para a avaliación extraordinaria?				
22.- Establecéronse criterios para o seguimento de materias pendentes?				
23.- Fixáronse criterios para a avaliación desas materias pendentes?				
24.- Elaboráronse os exames tendo en conta o valor de cada estándar?				
25.- Definíronse programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares?				
26.- Leváronse a cabo as medidas específicas de atención ao alumnado con NEE?				
27.- Leváronse a cabo as actividades complementarias e extraescolares previstas?				
28.- Informouse ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos?				
29.- Informouse ás familias sobre os criterios de promoción? (Artº 21º, 5 do D.86/15)				
30.- Seguíuse e revisouse a programación ao longo do curso				
31.- Contribuíuse desde a materia ao plan de lectura do centro?				
32.- Usáronse as TIC no desenvolvemento da materia?				
Observacións:				

7. ATENCIÓN A DIVERSIDADE

MEDIDAS ORDINARIAS

Medidas ordinarias	Medias extraordinarias
Organizativas	Curriculares
<p>1. Adequouse a estrutura organizativa do centro e/ou da aula para algún alumno/a ou grupo?</p> <p>a) Tempos diferenciado, horarios específicos, etc.?</p> <p>b) Espazos diferenciados?</p> <p>c) Materiais e recursos didácticos diferenciados?</p> <p>2. Faise algún desdoblamento de grupos?</p> <p>3. Faise algún reforzo educativo e/ou apoio de profesorado na aula?</p> <p>4. Faise algún reforzo e/ou apoio fóra da/s aula/as a algún alumno/a?</p> <p>5. Faise algún reforzo e/ou apoio fóra da/s aula/as a algún alumno/a?</p> <p>6. Que medidas se propoñen para o alumno enviado á aula de convivencia?</p>	<p>1. Faise algunha adaptación metodolóxica para algún alumno/grupo como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, etc.?</p> <p>2. Adáptanse os tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a?</p> <p>3. Existe algún programa de reforzo en áreas instrumentais (LC/LG/MT) para alumnado de 1º e 2º da ESO?</p> <p>4. Existe algún programa de recuperación de materias non instrumentais (2º ESO)?</p> <p>5. Existe algún programa específico para alumnado repetidor da materia?</p> <p>6. Aplicase ese programa específico personalizado para repetidores da materia?.</p>

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Medidas ordinarias	Medias extraordinarias
Organizativas	Curriculares
<p>1. Canto alumnado recibe apoio por profesorado especialista en PT/AL?</p> <p>2. Existe algún grupo de adquisición das linguas (para alumnado estranxeiro)?</p> <p>3. Existe algún grupo de adaptación da competencia curricular(Al. estranxeiro)?</p> <p>4. Existe algunha outra medida organizativa: escolarización domiciliaria, escolarización combinada, etc.?</p>	<p>1. Existe algunha Adaptación Curricular na materia? ¿Cantas?</p> <p>2. Foi autorizado para a materia algún agrupamento flexible/específico?</p> <p>3. Existe algún Programa de Mellora do Aprendizaxe e Rendemento (PMAR)?</p> <p>4. Flexibilizouse para algún alumno/a o período de escolarización?</p> <p>5. Describir o protocolo de coordinación co profesorado que comparte co titular da materia, os reforzos, apoios, adaptación, etc. (Coordinación cos PT/AL/Outro profesorado de apoio/profesorado agrupamento/ etc</p>

8. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

- O departamento é o responsable do Club de Lectura e colabora na xestión da Biblioteca do centro.
- Intentarase facer unha visita a dúas empresas do entorno e a un centro de apoio a emprendedores.
- Colaboración con outras actividades que organice o centro para celebrar distintos eventos e conmemoracións (Dereitos Humanos, o día da Paz, ...).

9. DATOS DEPARTAMENTO

Materia	Curso	Grupos	Profesor/a
IAEE	4º ESO	B, C	JOSÉ M ^a COUCHEIRO
ECONOMÍA	4º ESO	A, B, C	JOSÉ M ^a COUCHEIRO
ECONOMÍA	1º BAC	B, C	JOSÉ M ^a COUCHEIRO
EC. DA EMPRESA	2º BAC	B	JOSÉ M ^a COUCHEIRO

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

CURSO 2018-2019

Materia:

- **Economía (4º ESO)**

ÍNDICE

APARTADO	PÁXINA
1. CONTEXTO DEL CENTRO	3
2. OBJETIVOS	4
3. RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICUARES CON CADA UNIDADE, XUNTO COA SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS	6
4. METODOLOXÍA	21
5. AVALIACIÓN	23
6. OUTRAS AVALIACIÓN	25
7. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	27
8. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES	29
9. DATOS DEPARTAMENTO	30

1. CONTEXTO DO CENTRO

- **Características do centro:**
  - **Situación**
    - R/ Orquídea, 45
    - 27004-Lugo
  - **Centros adscritos**
    - CEIP de Casás
    - CEIP Menéndez Pelayo
  - **Ensinanzas que oferta o centro**
    - ESO / Bacharelato / CFGS Procesos e calidade na industria alimentaria
  - **Características singulares**
    - Centro está situado nunha zona periférica da cidade, de contorna socioeconómica media-baixa con abundancia de vivendas sociais.
- **Características do alumnado:**
  - **Lingua materna dominante**
    - Castelán e galego.
  - **Alumnado con NEAE no curso actual**
    - Catro alumnos/as con transtornos xerais do desenvolvemento (transtornos do espectro autista): tres deles escolarizados nunha unidade de educación especial en ESO; o outro alumno escolarizado en réxime ordinario en 2º de ESO.
    - Un alumno con deficiencia motórica escolarizado en 3º de ESO.
    - Menos dunha decena de alumnos/as que precisan adaptación curricular individualizada por presentar problemas de atraso académico, matriculados en 1º e 2º de ESO.
  - **Problemas sociais destacados: abandono escolar, poboación emigrante, absentismo, violencia e/ou acoso escolar, ...**
    - Casos illados de alumnado con familias desestruturadas e en situación socioeconómica desfavorecida, que adoitan presentar problemas educativos.
  - **Outras características**
    - Poboación de etnia xitana: unha altísima porcentaxe non adoita rematar a ESO.
    - Poboación inmigrante: número non relevante de alumnos/as, en xeral ben integrados.

2. OBXECTIVOS

Obxectivos do Bacharelato (adaptados ao contexto do centro e do alumnado):

1	a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
2	b) Consolidar unha madurez persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
3	c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
4	d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
5	e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
6	f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
7	g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
8	h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
9	i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
10	l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
11	m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
12	n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
13	ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
14	o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
15	p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

Obxectivos da ESO (adaptados ao contexto do centro e do alumnado):

1	a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
2	b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
3	c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
4	d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
5	e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
6	f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
7	g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
8	h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
9	i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
10	l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
11	m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
12	n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
13	ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
14	o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

3. RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES CON CADA UNIDADE, XUNTO COA SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS

Introdución

A formación en economía faise necesaria nun contexto globalizado, no que as relacións entre os axentes económicos e sociais son cada día máis complexas.

A consideración do comportamento económico das persoas na procura da satisfacción das súas necesidades, así como da produción e da organización dos bens e os servizos necesarios, e da distribución dos recursos escasos facilitan a comprensión da realidade social.

Calquera persoa necesita coñecer as regras básicas que explican os acontecementos económicos e a linguaxe específica utilizada por economistas e medios de comunicación para analizar eses feitos. O estudo da economía axuda a percibir e a coñecer o mundo, e posibilita analizar e afondar nas relacións humanas, facilita a comprensión dos conceptos utilizados habitualmente na análise económica e empresarial, serve para potenciar destrezas de razoamento, abstracción e interrelación, e proporciona ferramentas para examinar de xeito crítico a sociedade. E contribúe tamén a desenvolver a curiosidade intelectual, a capacidade analítica, o rigor e a amplitude de perspectivas á hora de indagar no coñecemento de variables como o crecemento, a pobreza, a educación, a saúde, a riqueza, o ambiente, etc. Proporciona importantes coñecementos matemáticos e estatísticos, habilidades de comunicación oral e escrita para explicar e transmitir ideas e conclusións, con argumentos e evidencias empíricas, sentido da ética e respecto polo ser humano, así como unha intensa capacidade de traballo, tanto individual como en equipo.

O enfoque empregado pola economía na resolución dos problemas sociais distínguese das restantes ciencias sociais. A materia de 4º de ESO distribúese en seis bloques que permiten o estudo da economía como ciencia e do papel dos axentes económicos. No bloque 1 ("Ideas económicas básicas") recóllense aspectos relativos aos principios económicos, á terminoloxía propia e á metodoloxía da ciencia económica. No bloque 2 ("Economía e empresa") analízase o papel e o funcionamento do/da axente de empresas na economía. O seguinte bloque ("Economía persoal") está dedicado ao estudo da transcendencia das decisións económicas na vida das persoas. O cuarto bloque ("Economía e ingresos e gastos do Estado") repasa o papel estatal no funcionamento económico a través da análise dos seus ingresos e gastos. No quinto bloque ("Economía e tipos de xuro, inflación e desemprego") repásanse os aspectos máis salientables da economía financeira e a súa repercusión na actividade económica e o nivel de emprego. E para rematar, o bloque de "Economía internacional" fai un breve repaso do funcionamento do sector exterior da economía con especial fincapé nas repercusións da integración económica e a globalización.

A grande transcendencia social da economía queda reflectida na súa contribución ao fomento da mellora na calidade de vida, ao progreso e ao benestar social. Os coñecementos económicos teñen cada día máis valor, pola importancia de contar cunha cidadanía formada e pola relevancia dunha boa administración dos recursos públicos.

O estudo da economía proporciona, xunto coa formación técnica, competencias lingüísticas e de comunicación, matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, sociais e cívicas, así como sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

1ª AVALIACIÓN					
TEMA 1: INTRODUCCIÓN Á ECONOMÍA			TEMPORALIZACIÓN: 1º TRIMESTRE		
Bloque 1: Ideas económicas básicas					
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Economía como ciencia: actividade económica e sociedade. B1.2. Principios na toma de decisións económicas. B1.3. Escaseza, elección e asignación de recursos. Custo de oportunidade. 	B1.1. Explicar a economía como ciencia social e valorar o impacto permanente das decisións económicas na vida das persoas.	ECB1.1.1. Recoñece a escaseza de recursos e a necesidade de elixir e tomar decisións como as claves dos problemas básicos de calquera economía, e comprende que todas as eleccións supoñen renunciar a outras alternativas e que todas as decisións teñen consecuencias.	60%	CCL CSC	CL EOE EC
		ECB1.1.2. Distingue formas de analizar e resolver problemas económicos, e identifica as súas vantaxes, os seus inconvenientes e as súas limitacións.	60%	CAA CD	CL EOE
<ul style="list-style-type: none"> B1.4. O método na economía: modelos económicos. 	B1.2. Identificar a terminoloxía económica básica e o uso dos modelos económicos, e familiarizarse con eles.	ECB1.2.1. Comprende e utiliza correctamente termos da área da economía.	40%	CCL	CL EOE EC
		ECB1.2.2. Diferencia entre economía positiva e economía normativa.	40%	CAA CSC	CL EOE

1ª AVALIACIÓN

TEMA 2: A PRODUCCIÓN DE BENS E SERVICIOS

TEMPORALIZACIÓN: 1º TRIMESTRE

Bloque 1: Ideas económicas básicas

Bloque 2: Economía e empresa

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Fronteira de posibilidades de produción. 	B1.2. Identificar a terminoloxía económica básica e o uso dos modelos económicos, e familiarizarse con eles.	ECB1.2.3. Representa e analiza graficamente o custo de oportunidade mediante a fronteira de posibilidades de produción.	50%	CD CMCCT	CL EOE TIC
<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Proceso produtivo e factores produtivos. B2.6. Sectores da actividade económica. 	B2.2. Analizar as características principais do proceso produtivo.	ECB2.2.1. Analiza os tipos de factores produtivos e as relacións entre produtividade, eficiencia e tecnoloxía.	50%	CMCCT CSC	CL EOE TIC
		ECB2.2.2. Identifica os sectores económicos, así como os seus retos e as súas oportunidades.	50%	CD CSC	CL EOE EMP

1ª AVALIACIÓN					
TEMA 3: OS MERCADOS E OS AXENTES ECONÓMICOS			TEMPORALIZACIÓN: 1º TRIMESTRE		
Bloque 1: Ideas económicas básicas					
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B1.6. As relacións económicas básicas e a súa representación. 	B1.3. Tomar conciencia dos principios da economía para aplicar nas relacións económicas básicas cos condicionantes de recursos e as necesidades.	ECB1.3.1. Representa as relacións que se establecen entre as economías domésticas e as empresas.	50%	CMCCT CSC	CL EOE EC
		ECB1.3.2. Aplica razoamentos básicos para interpretar problemas económicos provenientes das relacións económicas do seu contorno.	50%	CMCCT CSC	CL EOE EC

1ª AVALIACIÓN

TEMA 4: AS DECISIÓNS ECONÓMICAS DAS FAMILIAS

TEMPORALIZACIÓN: 1º TRIMESTRE

Bloque 3: Economía persoal

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Orzamento persoal. Control de ingresos e gastos. B3.2. Xestión do orzamento. Obxectivos e prioridades. 	B3.1. Realizar un orzamento persoal distinguindo entre os tipos de ingresos e gastos, e controlar o seu grao de cumprimento e as posibles necesidades de adaptación.	ECB3.1.1. Elabora un orzamento ou plan financeiro persoal, identificando os ingresos e os gastos integrantes, e realiza o seu seguimento.	60%	CAA CD CMCCT	CL EOE EMP
		ECB3.1.2. Utiliza ferramentas informáticas na preparación e desenvolvemento dun orzamento ou plan financeiro personalizado.	50%	CAA CD CMCCT	CL EOE EMP TIC
		ECB3.1.3 Manexa gráficos de análise que permiten comparar unha realidade personalizada coas previsións establecidas.	50%	CAA CD CMCCT	CL EOE EMP TIC
<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Planificación económico-financiera: necesidades económicas nas etapas da vida. 	B3.2. Decidir con racionalidade ante as alternativas económicas da vida persoal, e relacionalas co benestar propio e social.	ECB3.2.1. Comprende as necesidades de planificación e do manexo de asuntos financeiros ao longo da vida. Esa planificación vincúlase á previsión realizada en cada etapa, de acordo coas decisións tomadas e a marcha da actividade económica nacional.	60%	CAA CSIEE	CL EOE EMP EC
<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Aforro e endebedamento. Os plans de pensións. B3.5. Risco e diversificación. 	B3.3. Expresar unha actitude positiva cara ao aforro, e empregar o aforro como medio para alcanzar diversos obxectivos.	ECB3.3.1. Recoñece e explica a relevancia do aforro e do control do gasto.	60%	CAA CSC	CL EOE EMP
		ECB3.3.2. Analiza as vantaxes e inconvenientes do endebedamento, valorando o risco e seleccionando a decisión máis axeitada para cada momento.	60%	CAA CSC	CL EOE EMP

2ª AVALIACIÓN

TEMA 5: AS EMPRESAS

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 2: Economía e empresa

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B2.1. A empresa e o/a empresario/a. B2.2. Elementos, funcións e obxectivos da empresa. B2.3. Clases de empresas. B2.4. Formas xurídicas da empresa. 	B2.1. Describir os tipos de empresas e as formas xurídicas das empresas, e relacionar con cada unha coas súas esixencias de capital e as responsabilidades legais dos/das propietarios/as e xestores/as, así como as interrelacións das empresas no seu contorno inmediato.	ECB2.1.1. Distingue as formas xurídicas das empresas e relaciónaas coas esixencias de capital para a súa constitución e coas responsabilidades legais para cada tipo.	50%	CMCCT CSIEE	CL EOE EMP
		ECB2.1.2. Identifica e valora as formas xurídicas de empresas máis apropiadas en cada caso, en función das características concretas, aplicando o razoamento sobre clasificación das empresas.	50%	CAA CD	CL EOE EMP
		ECB2.1.3. Distingue os tipos de empresas e de empresarios/as que actúan no seu ámbito, así como a forma de interactuar co seu contorno máis próximo e os efectos sociais e ambientais, positivos e negativos, que se observan.	50%	CSIEE CSC	CL EOE EMP EC
<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Fontes de financiamento das empresas. Novas formas de financiamento. 	B2.3. Identificar as fontes de financiamento das empresas.	ECB2.3.1. Explica as posibilidades de financiamento das empresas e diferencia o financiamento externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada unha e as implicacións na marcha da empresa.	50%	CCL CD CMCCT	CL EOE EMP
<ul style="list-style-type: none"> B2.8. Ingresos e custos da empresa: clasificación. B2.9. Resultados da empresa. 	B2.4. Determinar, para un caso sinxelo, a estrutura de ingresos e custos dunha empresa, calculando o seu beneficio.	ECB2.4.2. Distingue os ingresos e os custos dunha empresa, calcula o seu beneficio ou a súa perda, aplicando razoamentos matemáticos, e interpreta os resultados.	50%	CD CMCCT	CL EOE EMP

2ª AVALIACIÓN

TEMA 6: O CRECEMENTO ECONÓMICO

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 5: Economía e tipos de xuro, inflación e desemprego

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Desemprego: clasificación e consecuencias. 	B5.1. Diferenciar as magnitudes de tipos de xuro, inflación e desemprego, analizar as relacións entre elas e interpretar datos e gráficos vinculados con esas magnitudes.	ECB5.1.3. Valora e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados cos tipos de xuro, inflación e desemprego.	50%	CD CMCCT	CL EOE EMP TIC EC
<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Causas do desemprego e políticas contra o desemprego. O desemprego en Galicia. B5.6. Perspectivas da ocupación. 	B5.2. Valorar opcións de políticas macroeconómicas para facer fronte ao desemprego.	ECB5.2.1. Describe as causas do desemprego e valora as súas principais repercusións económicas e sociais.	50%	CCL CMCCT CSC	CL EOE EC
		ECB5.2.2. Analiza os datos de desemprego en España e as políticas contra o desemprego.	40%	CD CSC	CL EOE TIC EC
		ECB5.2.3. Investiga e recoñece vieiros e tendencias de emprego.	40%	CAA CD	CL EOE EMP TIC EC

2ª AVALIACIÓN

TEMA 7 (1ª FOLLA): A DISTRIBUCIÓN DA RENDA

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 2: Economía e empresa

Bloque 4: Economía e ingresos e gastos do Estado

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Obrigas fiscais das empresas. 	B2.5. Diferenciar os impostos que afectan as empresas e a importancia do cumprimento das obrigas fiscais.	ECB2.5.1. Identifica as obrigas fiscais das empresas segundo a súa forma xurídica e as actividades, e sinala o funcionamento básico dos impostos e as principais diferenzas entre eles.	50%	CD CMCCT	CL EOE EMP EC
		ECB2.5.2. Valora a achega que para a riqueza nacional supón a carga impositiva que soportan as empresas.	50%	CSC	CL EOE EC TIC
<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Orzamentos públicos: ingresos e gastos do Estado. 	B4.1. Recoñecer e analizar a procedencia das principais fontes de ingresos e gastos do Estado, e interpretar gráficos onde se amose esa distribución.	ECB4.1.1. Identifica as vías de onde proceden os ingresos do Estado, así como as principais áreas dos gastos do Estado, e comenta as súas relacións.	50%	CMCCT CSC	CL EOE EC TIC
		ECB4.1.2. Analiza e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados cos ingresos e os gastos do Estado.	40%	CD CMCCT	CL EOE TIC
		ECB4.1.3. Distingue nos ciclos económicos o comportamento dos ingresos e dos gastos públicos, así como os efectos que se poden producir ao longo do tempo.	40%	CMCCT CSC	CL EOE EC TIC
		ECB4.1.4. Describe o contido dos orzamentos públicos e argumenta a necesidade de prever os ingresos e os gastos, e controlar a súa execución.	50%	CCL CSC	CL EOE EC

2ª AVALIACIÓN					
TEMA 7 (2ª FOLLA): A DISTRIBUCIÓN DA RENDA			TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE		
Bloque 2: Economía e empresa					
Bloque 4: Economía e ingresos e gastos do Estado					
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B4.2. A débeda pública e o déficit público. 	B4.2. Diferenciar e explicar os conceptos de débeda pública e déficit público.	ECB4.2.1. Comprende e expresa as diferenzas entre os conceptos de débeda pública e déficit público, así como a relación que se produce entre eles.	50%	CCL CMCCT	CL EOE EC
<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Desigualdades económicas e distribución da renda. 	B4.3. Determinar o impacto para a sociedade da desigualdade da renda e estudar as ferramentas de redistribución da renda.	ECB4.3.1. Coñece e describe os efectos da desigualdade da renda e os instrumentos de redistribución desta.	50%	CCL CMCCT CSC	CL EOE EC
		ECB4.3.2. Interpreta gráficos representativos da distribución da renda	40%	CAA CD CMCCT	CL EOE EC TIC

2ª AVALIACIÓN

TEMA 8: O DIÑEIRO E OS MEDIOS DE PAGO

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 3: Economía persoal

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B3.6. O diñeiro. B3.7. Contratos financeiros: contas e tarxetas de débito e crédito. B3.8. Relacións no mercado financeiro: información e negociación. B3.9. Implicacións dos contratos financeiros. Dereitos e responsabilidades dos/das consumidores/as no mercado financeiro. 	B3.4. Recoñecer o funcionamento básico do diñeiro e diferenciar os tipos de contas bancarias e de tarxetas emitidas como medios de pagamento, e valorar a oportunidade do seu uso con garantías e responsabilidade.	ECB3.4.1. Comprende os termos fundamentais e describe o funcionamento das contas na operativa bancaria.	60%	CCL CMCCT	CL EOE EMP EC TIC
		ECB3.4.2. Valora e comproba a necesidade de interpretar as cláusulas dos contratos bancarios para coñecer os dereitos e as obrigas que se derivan delas, así como a importancia de operar en condicións de seguridade cando se empregan procedementos telemáticos.	60%	CCL CAA CD	CL EOE EMP EC TIC
		ECB3.4.3. Recoñece a capacidade de negociación coas entidades financeiras e analiza os procedementos de reclamación ante estas.	60%	CAA CD	CL EOE EMP EC
		ECB3.4.4. Identifica e explica as modalidades de tarxetas bancarias, así como os elementos e os procedementos que garanten a seguridade na súa operativa.	60%	CCL CD CMCCT	CL EOE EMP EC TIC

3ª AVALIACIÓN

TEMA 9: A INFLACIÓN E OS TIPOS DE XURO

TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE

Bloque 5: Economía e tipos de xuro, inflación e desemprego

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Tipos de xuro. B5.2. Inflación. B5.3. Consecuencias dos cambios nos tipos de xuro e inflación. 	B5.1. Diferenciar as magnitudes de tipos de xuro, inflación e desemprego, analizar as relacións entre elas e interpretar datos e gráficos vinculados con esas magnitudes.	ECB5.1.1. Describe as causas da inflación e valora as súas principais repercusións económicas e sociais.	50%	CCL CSC	CL EOE EMP EC
		ECB5.1.2. Explica o funcionamento dos tipos de interese e as consecuencias da súa variación para a marcha da economía.	50%	CCL CMCCT CSC	CL EOE EMP EC
		ECB5.1.3. Valora e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados cos tipos de xuro, inflación e desemprego.	40%	CD CMCCT	CL EOE EMP EC TIC

3ª AVALIACIÓN

TEMA 10: O AFORRO E O ENDEBEDAMENTO

TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE

Bloque 3: Economía persoal

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Contratos financeiros: contas e tarxetas de débito e crédito. B3.8. Relacións no mercado financeiro: información e negociación. B3.9. Implicacións dos contratos financeiros. Dereitos e responsabilidades dos/das consumidores/as no mercado financeiro. 	B3.4. Recoñecer o funcionamento básico do diñeiro e diferenciar os tipos de contas bancarias e de tarxetas emitidas como medios de pagamento, e valorar a oportunidade do seu uso con garantías e responsabilidade.	ECB3.4.1. Comprende os termos fundamentais e describe o funcionamento das contas na operativa bancaria.	60%	CCL CMCCT	CL EOE EMP EC TIC
		ECB3.4.2. Valora e comproba a necesidade de interpretar as cláusulas dos contratos bancarios para coñecer os dereitos e as obrigas que se derivan delas, así como a importancia de operar en condicións de seguridade cando se empregan procedementos telemáticos.	60%	CCL CAA CD	CL EOE EMP EC TIC
		ECB3.4.3. Recoñece a capacidade de negociación coas entidades financeiras e analiza os procedementos de reclamación ante estas.	60%	CAA CD	CL EOE EMP EC
		ECB3.4.4. Identifica e explica as modalidades de tarxetas bancarias, así como os elementos e os procedementos que garanten a seguridade na súa operativa.	60%	CCL CD CMCCT	CL EOE EMP EC TIC
<ul style="list-style-type: none"> B3.10. O seguro como medio para a cobertura de riscos. Tipoloxía de seguros. 	B3.5. Coñecer o concepto de seguro e a súa finalidade.	ECB3.5.1. Identifica, describe e clasifica os tipos de seguros segundo os riscos ou as situacións adversas nas etapas da vida.	50%	CAA CCL CMCCT	CL EOE EMP EC

3ª AVALIACIÓN

TEMA 11: O COMERCIO EXTERIOR

TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE

Bloque 6: Economía internacional

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B6.1. Globalización económica. B6.2. Comercio internacional. B6.3. Integración económica e monetaria europea. 	B6.1. Valorar o impacto da globalización económica, do comercio internacional e dos procesos de integración económica na calidade de vida das persoas e no ambiente.	ECB6.1.1. Valora o grao de interconexión das economías de todos os países do mundo e aplica a perspectiva global para emitir xuízos críticos.	50%	CAA CSC	CL EOE EC
		ECB6.1.2. Explica as razóns que xustifican o intercambio económico entre países e que inflúen nel.	50%	CCL CSC	CL EOE EC
		ECB6.1.3. Analiza e presenta acontecementos económicos contemporáneos no contexto da globalización e o comercio internacional.	50%	CAA CD CSC	CL EOE EC
		ECB6.1.4. Recoñece e enumera vantaxes e inconvenientes do proceso de integración económica e monetaria da Unión Europea.	50%	CCL CD CSC	CL EOE EC EMP

3ª AVALIACIÓN

TEMA 12: ECONOMÍA E AMBIENTE

TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE

Bloque 6: Economía internacional

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B6.4. Economía e ambiente: sustentabilidade. 	B6.1. Valorar o impacto da globalización económica, do comercio internacional e dos procesos de integración económica na calidade de vida das persoas e no ambiente.	ECB6.1.5. Reflexiona sobre os problemas ambientais e a súa relación co impacto económico internacional, e analiza as posibilidades dun desenvolvemento sustentable.	60%	CAA CSC	CL EOE EC

Lendas **COMPETENCIAS CLAVE**

- CCL: Comunicación lingüística
- CMCCT: Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD: Competencia dixital
- CAA: Competencia aprender a aprender
- CSC: Competencias sociais e cívicas
- CSIEE: Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC: Conciencia e expresións culturais

Lendas **TEMAS TRANSVERSAIS**

- CL: Comprensión lectora
- EOE: Expresión oral e escrita
- CA: Comunicación audiovisual
- TIC: Tecnoloxías da información e comunicación
- EMP: Emprendemento
- EC: Educación cívica
- PV: Prevención da violencia

4. METODOLOXÍA

- Estratexias metodolóxicas
  - Aspectos xerais (posibles aspectos):
    - Se partirá da competencia inicial do alumnado para incitalo ao pensamento económico.
    - Tendo en conta a diversidade, conseguir ritmos de aprendizaxe comúns.
    - Enfoque orientado á interiorización de cuestións, conceptos, análises e a aceptación da pluralidade de respostas nalgúns dos temas tratados.
    - O profesor explicará e analizará o libro de texto e matizará as solucións aos temas que se propoñan.
    - O alumnado terá a posibilidade de preparar e expoñer temas e traballos para fomentar a investigación e a comunicación do coñecemento, traballando e mellorando distintas competencias.
  - Estratexias metodolóxicas (posibles estratexias): O traballo e a mellora das competencias leva implícito o desenvolvemento de habilidades crítico-analíticas a través dos seguintes procedementos de traballo:
    - Procedementos lóxicos de carácter xeral: definición, clasificación, análise, síntese, abstracción.
    - Procedementos expresivos relativos á argumentación e defensa coherente dunha tese ou posición respecto a un determinado tema: redaccións escritas, exposicións orais, diálogos racionais e presentacións argumentadas en base a determinadas teorías ou ideas.
    - Procedementos de busca, localización, procesamento, exposición e utilización crítica e responsable de diversas informacións.
    - Procedementos de aplicación: investigación, formulación e resposta a un problema, cuestión ou pregunta, así como valoración das conclusións obtidas e a súa posible transferencia a outros problemas.
    - Procedementos relativos á análise, composición e comentario de textos. A metodoloxía pretende favorecer o traballo individual e en grupo, o pensamento autónomo, crítico e rigoroso, o uso de técnicas e hábitos de investigación, a capacidade do alumnado de aprender por si mesmo, así como a transferencia e a aplicación do aprendido. O desenvolvemento dos contidos conceptuais (12 temas) para conseguir o logro dos estándares de aprendizaxe, farase segundo os principios psicopedagóxicos da aprendizaxe significativa.
  - Secuenciación habitual de traballo na aula (posible secuencia):
    - Motivación:
      - Presentación do tema, ideas preconcebidas, cuestionamento persoal, textos introductorios, etc.
    - Información do profesor/a:
      - Información básica para todo o alumnado
      - Información complementaria para afondamento e ampliación
      - Explicación de supostos prácticos
    - Traballo persoal
      - Lectura e comprensión de textos
      - Resposta a preguntas
      - Comentario de textos
      - Elaboración de sínteses ou mapas conceptuais
      - Resolución de supostos prácticos
      - Memorización comprensiva

- **Avaliación:**
  - Probas escritas (comentarios)
  - Probas escritas (exame)
  - Observación da atención e o traballo na aula
  - Caderno de clase (apuntes a maiores do libro e exercicios resoltos)
- **Outras estratexias metodolóxicas**
  - **Agrupamentos:**
  - **Tempos:**
  - **Espazos:**
  - **Materiais:**
  - **Recursos didácticos:**
    - **Libro de texto:** Economía / 4º ESO / Serie ANALIZA / Proyecto SABER HACER / Ed. Santillana / 2016
    - **Prensa escrita:** Artigos de opinión ou informativos aportados polo profesor ou polo propio alumnado, ben para ilustrar mellor as explicacións sobre algún tema, ben para ser comentados polo alumnado, ben para incrementar e mellorar o léxico relativo á materia.
    - **Curtametraxes, documentais, podcast de radio, ...** e todo o que poda axudar a mellorar a comprensión da materia, e a aumentar a implicación e aplicación do alumnado na mesma.

5. AVALIACIÓN

- **Avaliación inicial:**
  - En que data se realizará?: Nas primeiras semanas do curso académico.
  - En que consistirá? (probas tipo test, preguntas e respostas, resolución de supostos prácticos, ... relacionad@s cos estándares)
  - Para realizar a avaliación inicial, e determinar o nivel de coñecementos, habilidades e competencial do alumnado, poderán empregarse tres tipos de instrumentos:
    - Test individualizado orientado a detectar o nivel competencial do alumnado
    - Grupos de discusión orientados a detectar a calidade da argumentación e o grao de desenvolvemento na exposición oral
    - Tratamento e comprensión da información a través da análise, estudo e exposición do contido dunha columna de opinión especializada dun xornal.
  - Como se informará á familia?: Segundo o que decida a Xunta Avaliadora.
  - Cales serán as consecuencias dos resultados?: O Departamento didáctico deberá determinar as medidas que se poidan adoptar, sempre na dirección de reforzar a atención personalizada ao alumnado.
- **Avaliación continua:**
  - Temporalización das probas escritas: En cada trimestre farase unha proba tipo test ou de preguntas curtas e supostos prácticos cada 2 UD, resultando habitualmente dúas probas por trimestre (salvo circunstancias excepcionais que leven á supresión dalgunha destas probas). A nota irá de 0 puntos (mínima) a 10 puntos (máxima), conseguindo a cualificación de aprobado con 5 puntos. A partir dunha calificación de 4 puntos pódese facer media coa outra proba do trimestre, debendo alcanzar esa media a calificación de 5 puntos para liberar a materia referida ás dúas probas. En cada proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas.
  - Cualificación das probas, traballos individuais ou colectivos, traballo na libreta, observación,...:
    - Os traballos serán persoais e reflectirán o esforzo de cada estudante, e a valoración dos mesmos será entre 0 e 10 puntos en función da resolución das cuestións propostas, da calidade e da presentación dos mesmos.
    - Tamén se valorará a actitude na clase entre 0 e 10 puntos, en función da asistencia, da participación, do interese e do comportamento.
    - Tamén pode valorarse o caderno de clase entre 0 e 10 puntos en función dos contidos (máis ou menos completos) e da súa presentación (máis ou menos coidada).
  - Media de cada unha das avaliacións: A ponderación do anteriormente dito podería variar dentro dos seguintes intervalos:
    - Probas escritas: Entre un 80 e un 100% da nota (pero sempre alcanzando unha cualificación de 5 puntos nas mesmas).
    - Traballos: Entre un 0 e un 10% da nota.
    - Actitude na clase: Entre un 0 e un 10% da nota.
    - Caderno de clase: Entre un 0 e un 10% da nota.
  - Recuperación dunha proba non superada:
    - Feitas as probas escritas do trimestre haberá unha recuperación (outra proba escrita) dentro do mesmo ou no seguinte, para os que non conseguisen nesas probas a cualificación conxunta de 5 puntos. A proba da recuperación será de similares características, para demostrar a adquisición dos coñecementos requiridos. Na proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas.
    - Os traballos non entregados en prazo ou non superados non son recuperables, só imposibilitan o acceso á nota máxima.

- Recuperación dunha avaliación non superada en xuño: Para recuperar as avaliacións non superadas se realizará unha proba escrita axustada ás avaliacións pendentes da persoa, cunha valoración da mesma sobre 10 puntos (pois na recuperación non se terán en conta outros elementos). Na proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas. Se unha vez feitas as recuperacións resultase unha delas cunha nota entre 4 e 5 puntos, poderase facer unha media coas outras dúas para intentar acadar a cualificación de 5 puntos.
- Recuperación de setembro: Proba escrita na que haberá que obter unha cualificación de 5 puntos sobre 10. Na proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas.
- Criterios que segue o centro para a promoción: Os legalmente establecidos.
- Procedemento de recuperación e avaliación de pendentes:
  - Non están previstas clases de recuperación nin reunións co alumnado por incompatibilidades horarias, xa que os alumnos están en clase durante todo o seu horario lectivo. Á marxe desta situación calquera alumno/a que queira falar ou consultar dúbidas co profesor pode facelo no período de lecer.
  - A recuperación se realizará superando en proba escrita a avaliación suspensa cunha nota de 5 puntos sobre 10 (e 4 sobre 10 para facer media coas outras probas). Na proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas.
  - A avaliación final será a media das avaliacións parciais (debendo acadar esa media una cualificación de 5 puntos sobre 10).
  - A proba extraordinaria será similar ás feitas durante o curso.

6. OUTRAS AVALIACIÓNS

1.- Avaliación da proceso de ensino e de práctica docente (Indicadores de logro)	Escala			
Proceso de ensino:	1	2	3	4
1.- O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				
2.- Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3.- Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?				
4.- Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
5.- Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?				
6.- Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?				
7.- Tomouse algunha medida curricular para atender al alumnado con NEAE?				
8.- Tomouse algunha medida organizativa para atender al alumnado con NEAE?				
9.- Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?				
10.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?				
11.- Dáse un peso real á observación do traballo na aula?				
12.- Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo?				
Práctica docente:	1	2	3	4
1.- Como norma xeral fanse explicacións xerais para todo o alumnado				
2.- Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?				
3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade				
4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?				
5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?				
6.- Intercálase o traballo individual e en equipo?				
5.- Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?				
6.- Incorporáanse ás TIC aos procesos de ensino - aprendizaxe				
7.- Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?				
8.- Ofrécese ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas/exames,etc?				
9.- Coméntase co alumnado os fallos máis significativos das probas /exames, etc?				
10.- Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?				
11.- Cal é o grao de implicación nas funcións de titoría e orientación do profesorado?				
12.- Realizáronse as ACS propostas e aprobadas?				
13.- As medidas de apoio, reforzo, etc establécense vinculadas aos estándares				
14.- Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación,.. ?				

2.- Avaliación da programación didáctica

1.- Mecanismo revisión

Con que periodicidade se revisará?

Que medidas se adoptarán en caso de desfase?

2.- Mecanismo avaliación e modificación de programación didáctica (Indicadores de logro)	Escala			
	1	2	3	4
1.- Deseñáronse unidades didácticas ou temas a partir dos elementos do currículo?				
2.- Secuenciáronse e temporalizáronse as unidades didácticas/temas/proxectos?				
3.- O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e temporalización?				
4.- Engadiuse algún contido non previsto á programación?				
5.- Foi necesario eliminar algún aspecto da programación prevista?				
6.- Secuenciáronse os estándares para cada unha das unidades/temas				
7.- Fixouse un grao mínimo de consecución de cada estándar para superar a materia?				
8.- Asígnase a cada estándar o peso correspondente na cualificación ?				
9.- Vinculouse cada estándar a un/varios instrumentos para a súa avaliación?				
10.- Asociouse con cada estándar os temas transversais a desenvolver?				
11.- Fixouse a estratexia metodolóxica común para todo o departamento?				
12.- Estableceuse a secuencia habitual de traballo na aula?				
13.- Son adecuados os materiais didácticos utilizados?				
14.- O libro de texto é adecuado, atractivo e de fácil manipulación para o alumnado?				
15.- Deseñouse un plan de avaliación inicial fixando as consecuencias da mesma?				
16.- Elaborouse unha proba de avaliación inicial a partir dos estándares?				
17.- Fixouse para o bacharelato un procedementos de acreditación de coñecementos previos?				
18.- Establecéronse pautas xerais para a avaliación continua: probas, exames, etc.				
19.- Establecéronse criterios para a recuperación dun exame e dunha avaliación				
20.- Fixáronse criterios para a avaliación final?				
21.- Establecéronse criterios para a avaliación extraordinaria?				
22.- Establecéronse criterios para o seguimento de materias pendentes?				
23.- Fixáronse criterios para a avaliación desas materias pendentes?				
24.- Elaboráronse os exames tendo en conta o valor de cada estándar?				
25.- Definíronse programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares?				
26.- Leváronse a cabo as medidas específicas de atención ao alumnado con NEE?				
27.- Leváronse a cabo as actividades complementarias e extraescolares previstas?				
28.- Informouse ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos?				
29.- Informouse ás familias sobre os criterios de promoción? (Artº 21º, 5 do D.86/15)				
30.- Seguiuse e revisouse a programación ao longo do curso				
31.- Contribuíuse desde a materia ao plan de lectura do centro?				
32.- Usáronse as TIC no desenvolvemento da materia?				
Observacións:				

7. ATENCIÓN A DIVERSIDADE

MEDIDAS ORDINARIAS

Medidas ordinarias	Medias extraordinarias
Organizativas	Curriculares
<p>1. Adequouse a estrutura organizativa do centro e/ou da aula para algún alumno/a ou grupo?</p> <p>a) Tempos diferenciado, horarios específicos, etc.?</p> <p>b) Espazos diferenciados?</p> <p>c) Materiais e recursos didácticos diferenciados?</p> <p>2. Faise algún desdoblamento de grupos?</p> <p>3. Faise algún reforzo educativo e/ou apoio de profesorado na aula?</p> <p>4. Faise algún reforzo e/ou apoio fóra da/s aula/as a algún alumno/a?</p> <p>5. Faise algún reforzo e/ou apoio fóra da/s aula/as a algún alumno/a?</p> <p>6. Que medidas se propoñen para o alumno enviado á aula de convivencia?</p>	<p>1. Faise algunha adaptación metodolóxica para algún alumno/grupo como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, etc.?</p> <p>2. Adáptanse os tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a?</p> <p>3. Existe algún programa de reforzo en áreas instrumentais (LC/LG/MT) para alumnado de 1º e 2º da ESO?</p> <p>4. Existe algún programa de recuperación de materias non instrumentais (2º ESO)?</p> <p>5. Existe algún programa específico para alumnado repetidor da materia?</p> <p>6. Aplicase ese programa específico personalizado para repetidores da materia?.</p>

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Medidas ordinarias	Medias extraordinarias
Organizativas	Curriculares
<p>1. Canto alumnado recibe apoio por profesorado especialista en PT/AL?</p> <p>2. Existe algún grupo de adquisición das linguas (para alumnado estranxeiro)?</p> <p>3. Existe algún grupo de adaptación da competencia curricular(Al. estranxeiro)?</p> <p>4. Existe algunha outra medida organizativa: escolarización domiciliaria, escolarización combinada, etc.?</p>	<p>1. Existe algunha Adaptación Curricular na materia? ¿Cantas?</p> <p>2. Foi autorizado para a materia algún agrupamento flexible/específico?</p> <p>3. Existe algún Programa de Mellora do Aprendizaxe e Rendemento (PMAR)?</p> <p>4. Flexibilizouse para algún alumno/a o período de escolarización?</p> <p>5. Describir o protocolo de coordinación co profesorado que comparte co titular da materia, os reforzos, apoios, adaptación, etc. (Coordinación cos PT/AL/Outro profesorado de apoio/profesorado agrupamento/ etc</p>

8. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

- O departamento é o responsable do Club de Lectura e colabora na xestión da Biblioteca do centro.
- Intentarase facer unha visita a dúas empresas do entorno e a un centro de apoio a emprendedores.
- Colaboración con outras actividades que organice o centro para celebrar distintos eventos e conmemoracións (Dereitos Humanos, o día da Paz, ...).

9. DATOS DEPARTAMENTO

Materia	Curso	Grupos	Profesor/a
IAEE	4º ESO	B, C	JOSÉ M ^a COUCHEIRO
ECONOMÍA	4º ESO	A, B, C	JOSÉ M ^a COUCHEIRO
ECONOMÍA	1º BAC	B, C	JOSÉ M ^a COUCHEIRO
EC. DA EMPRESA	2º BAC	B	JOSÉ M ^a COUCHEIRO

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

CURSO 2018-2019

Materia:

- **Economía (1º Bacharelato)**

ÍNDICE

APARTADO	PÁXINA
1. CONTEXTO DEL CENTRO	3
2. OBJETIVOS	4
3. RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICUARES CON CADA UNIDADE, XUNTO COA SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS	6
4. METODOLOXÍA	26
5. AVALIACIÓNS	28
6. OUTRAS AVALIACIÓNS	30
7. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	32
8. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES	34
9. DATOS DEPARTAMENTO	35

1. CONTEXTO DO CENTRO

- **Características do centro:**
  - **Situación**
    - R/ Orquídea, 45
    - 27004-Lugo
  - **Centros adscritos**
    - CEIP de Casás
    - CEIP Menéndez Pelayo
  - **Ensinanzas que oferta o centro**
    - ESO / Bacharelato / CFGS Procesos e calidade na industria alimentaria
  - **Características singulares**
    - Centro está situado nunha zona periférica da cidade, de contorna socioeconómica media-baixa con abundancia de vivendas sociais.
- **Características do alumnado:**
  - **Lingua materna dominante**
    - Castelán e galego.
  - **Alumnado con NEAE no curso actual**
    - Catro alumnos/as con trastornos xerais do desenvolvemento (trastornos do espectro autista): tres deles escolarizados nunha unidade de educación especial en ESO; o outro alumno escolarizado en réxime ordinario en 2º de ESO.
    - Un alumno con deficiencia motórica escolarizado en 3º de ESO.
    - Menos dunha decena de alumnos/as que precisan adaptación curricular individualizada por presentar problemas de atraso académico, matriculados en 1º e 2º de ESO.
  - **Problemas sociais destacados: abandono escolar, poboación emigrante, absentismo, violencia e/ou acoso escolar, ...**
    - Casos illados de alumnado con familias desestruturadas e en situación socioeconómica desfavorecida, que adoitan presentar problemas educativos.
  - **Outras características**
    - Poboación de etnia xitana: unha altísima porcentaxe non adoita rematar a ESO.
    - Poboación inmigrante: número non relevante de alumnos/as, en xeral ben integrados.

2. OBXECTIVOS

Obxectivos do Bacharelato (adaptados ao contexto do centro e do alumnado):

1	a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
2	b) Consolidar unha madurez persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
3	c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
4	d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
5	e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
6	f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
7	g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
8	h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
9	i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
10	l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
11	m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
12	n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
13	ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
14	o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
15	p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

Obxectivos da ESO (adaptados ao contexto do centro e do alumnado):

1	a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
2	b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
3	c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
4	d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
5	e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
6	f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
7	g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
8	h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
9	i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
10	l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
11	m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
12	n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
13	ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
14	o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

3. RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES CON CADA UNIDADE, XUNTO COA SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS

Introdución

A formación en economía faise necesaria nun contexto globalizado, no que as relacións entre os axentes económicos e sociais son cada día máis complexas.

A consideración do comportamento económico das persoas na procura da satisfacción das súas necesidades, así como da produción e da organización dos bens e os servizos necesarios, e da distribución dos recursos escasos facilitan a comprensión da realidade social.

Calquera persoa necesita coñecer as regras básicas que explican os acontecementos económicos e a linguaxe específica utilizada por economistas e medios de comunicación para analizar eses feitos. O estudo da economía axuda a percibir e a coñecer o mundo, e posibilita analizar e afondar nas relacións humanas, facilita a comprensión dos conceptos utilizados habitualmente na análise económica e empresarial, serve para potenciar destrezas de razoamento, abstracción e interrelación, e proporciona ferramentas para examinar de xeito crítico a sociedade. E contribúe tamén a desenvolver a curiosidade intelectual, a capacidade analítica, o rigor e a amplitude de perspectivas á hora de indagar no coñecemento de variables como o crecemento, a pobreza, a educación, a saúde, a riqueza, o ambiente, etc. Proporciona importantes coñecementos matemáticos e estatísticos, habilidades de comunicación oral e escrita para explicar e transmitir ideas e conclusións, con argumentos e evidencias empíricas, sentido da ética e respecto polo ser humano, así como unha intensa capacidade de traballo, tanto individual como en equipo.

O enfoque empregado pola economía na resolución dos problemas sociais distínguese das restantes ciencias sociais. A materia de Economía de 1º de bacharelato emprega un esquema mixto de presentación, herdado de deseños curriculares anteriores e baseado principalmente na análise da economía como ciencia, do papel dos axentes económicos e do funcionamento das principais institucións económicas e os seus elementos. Estrutúrase en sete bloques: no primeiro abórdase a o principal problema orixe da ciencia económica, a economía e a escaseza, continuando coa organización da actividade económica para estudar a estrutura dos sistemas económicos; nun segundo bloque ("A actividade produtiva") descríbese a produción como principal actividade económica; no terceiro ("O mercado e o sistema de prezos") repásase a principal institución na fixación de prezos e asignación de recursos; o seguinte bloque ("A macroeconomía") céntrase na medición da actividade económica e no estudo do mercado de traballo; no quinto ("Aspectos financeiros da economía") faise un repaso da vertente financeira da actividade económica; o sexto ("O contexto internacional da economía") aborda a análise do sector exterior e dos fenómenos de integración económica e globalización; e, finalmente, no bloque titulado "Desequilibrios económicos e o papel do Estado na económica", reflexiónase sobre o carácter cíclico da actividade económica e o papel do Estado para mitigar e corrixir os desequilibrios xurdidos do funcionamento económico.

A grande transcendencia social da economía queda reflectida na súa contribución ao fomento da mellora na calidade de vida, ao progreso e ao benestar social. Os coñecementos económicos teñen cada día máis valor, pola importancia de contar cunha cidadanía formada e pola relevancia dunha boa administración dos recursos públicos.

O estudo da economía proporciona, xunto coa formación técnica, competencias lingüísticas e de comunicación, matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, sociais e cívicas, así como sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

1ª AVALIACIÓN					
TEMA 1: A CIENCIA ECONÓMICA			TEMPORALIZACIÓN: 1º TRIMESTRE		
Bloque 1: Economía e escaseza. A organización da actividade económica					
Bloque 2: A actividade produtiva					
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Escaseza, elección e asignación de recursos. Custo de oportunidade. 	B1.1. Explicar o problema da escaseza: recursos escasos e necesidades ilimitadas.	ECB1.1. Recoñece a escaseza e a correspondente necesidade de elixir entre decisións alternativas, como problema máis determinante para afrontar en todo sistema económico.	80%	CAA CMCCT	CL EOE
<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Economía como ciencia: actividade económica e sociedade. B1.5. Principios na toma de decisións económicas. B1.6. Modelos económicos. Economía positiva e normativa. 	B1.3. Comprender o método científico que se utiliza na área da economía, así como identificar as fases da investigación científica en economía e os modelos económicos.	ECB1.3.1. Distingue as proposicións económicas positivas das proposicións económicas normativas.	20%	CAA CMCCT	CL EOE
		ECB1.3.2. Interpreta os modelos de representación da realidade económica, e emprega os termos e a metodoloxía apropiados para analizar problemas económicos concretos.	50%	CCL CMCCT CD	CL EOE
<ul style="list-style-type: none"> B2.2. División técnica do traballo, produtividade e interdependencia. 	B2.2. Explicar as razóns do proceso de división técnica do traballo.	ECB2.2.1. Relaciona o proceso de división técnica do traballo coa interdependencia económica nun contexto global.	50%	CSC CMCCT	CL EOE EC
		ECB2.2.2. Clasifica e define os factores produtivos, e describe as relacións entre produtividade, eficiencia e tecnoloxía.	50%	CMCCT CCL	CL EOE TIC

1ª AVALIACIÓN

TEMA 2: FACTORES E AXENTES ECONÓMICOS

TEMPORALIZACIÓN: 1º TRIMESTRE

Bloque 2: A actividade produtiva

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Proceso produtivo e factores de produción. 	B2.1. Analizar as características principais do proceso produtivo.	ECB2.1.1. Expresa unha visión integral do funcionamento do sistema produtivo partindo do estudo da empresa e a súa participación en sectores económicos, así como a súa conexión e interdependencia.	50%	CAA CCL CSC	CL EOE EMP EC

1ª AVALIACIÓN

TEMA 3: OS SISTEMAS ECONÓMICOS

TEMPORALIZACIÓN: 1º TRIMESTRE

Bloque 1: Economía e escaseza. A organización da actividade económica

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Mecanismos de asignación de recursos. B1.3. Análise e comparación dos sistemas económicos. 	B1.2. Observar os problemas económicos dunha sociedade, así como analizar e expresar unha valoración crítica das formas de resolución desde o punto de vista dos sistemas económicos.	ECB1.2.1. Analiza as respostas ás preguntas clave sobre a organización dos principais sistemas económicos.	80%	CSC CMCCT CD	CL EOE EC
		ECB1.2.2. Relaciona, para a súa interpretación, os cambios máis recentes no escenario económico mundial coas circunstancias técnicas, económicas, sociais e políticas que os explican, a partir de casos concretos de análise.	50%	CSC CD CAA	CL EOE EC
		ECB1.2.3. Compara sistemas económicos, utilizando exemplos actuais do ámbito internacional.	50%	CAA CD CSC	CL EOE EC

1ª AVALIACIÓN

TEMA 4: A PRODUCCIÓN E A EMPRESA

TEMPORALIZACIÓN: 1º TRIMESTRE

Bloque 1: Economía e escaseza. A organización da actividade económica

Bloque 2: A actividade produtiva

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Información económica: interpretación de datos e gráficos. 	B1.3. Comprender o método científico que se utiliza na área da economía, así como identificar as fases da investigación científica en economía e os modelos económicos.	ECB1.3.2. Interpreta os modelos de representación da realidade económica, e emprega os termos e a metodoloxía apropiados para analizar problemas económicos concretos.	50%	CCL CMCCT CD	CL EOE TIC EMP
<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Empresa: obxectivos e funcións. 	B2.4. Expresar os obxectivos e as funcións principais das empresas, utilizando referencias reais do ámbito próximo e transmitindo a utilidade que se xera coa súa actividade.	ECB2.4.1. Distingue e interpreta os obxectivos e as funcións das empresas.	50%	CSIEE CAA	CL EOE / EMP
		ECB2.4.2. Explica a función creadora de utilidade dos bens das empresas.	50%	CD CCL	CL EOE / EMP
<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Eficacia, eficiencia e efectividade. B2.6. Eficiencia na produción: eficiencia técnica e económica. 	B2.5. Relacionar e distinguir a eficiencia técnica e a eficiencia económica.	ECB2.5.1. Determina e interpreta a eficiencia técnica e económica a partir dos casos formulados.	50%	CD CMCCT	CL EOE EMP
<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Custos de produción. Cálculo e análise dos custos de produción e dos beneficios. 	B2.6. Calcular e controlar os custos e os beneficios das empresas, e representar e interpretar gráficos relativos a eses conceptos.	ECB2.6.1. Calcula, clasifica e utiliza diversos tipos de custos, fixos e variables, totais, medios e marxinais, e representa e interpreta gráficos de custos.	50%	CMCCT CD	CL EOE EMP TIC
		ECB2.6.2. Calcula, analiza e interpreta os beneficios dunha empresa a partir de supostos de ingresos e custos dun período.	50%	CMCCT CD	CL EOE EMP TIC
<ul style="list-style-type: none"> B2.8. Función de produción. 	B2.7. Analizar, representar e interpretar a función de produción dunha empresa a partir dun caso dado.	ECB2.7.1. Representa e interpreta gráficos de produción total, media e marxinal, a partir de supostos dados.	50%	CMCCT CD	CL EOE EMP TIC

1ª AVALIACIÓN

TEMA 5: O MERCADO

TEMPORALIZACIÓN: 1º TRIMESTRE

Bloque 3: O mercado e o sistema de prezos

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Curva de demanda. Movementos ao longo da curva de demanda e desprazamentos na curva de demanda. Elasticidade da demanda. B3.2. Curva de oferta. Movementos ao longo da curva de oferta e desprazamentos na curva da oferta. Elasticidade da oferta. B3.3. Equilibrio do mercado. 	B3.1. Interpretar, a partir do funcionamento do mercado, as variacións en cantidades demandadas e ofertadas de bens e servizos en función de distintas variables.	ECB3.1.1. Representa graficamente os efectos das variacións das variables no funcionamento dos mercados.	50%	CMCCT CD	CL EOE EMP TIC
		ECB3.1.2. Define e expresa matematicamente as variables que determinan a oferta e a demanda.	50%	CMCCT CCL	CL EOE EMP
		ECB3.1.3. Analiza as elasticidades de demanda e de oferta, interpretando os cambios en prezos e cantidades, así como os seus efectos sobre os ingresos totais.	40%	CMCCT CD	CL EOE EMP

2ª AVALIACIÓN

TEMA 6 (1ª FOLLA): O MERCADO E OS SEUS FALLOS. A FUNCIÓN ASIGNATIVA DO ESTADO

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 3: O mercado e o sistema de prezos

Bloque 7: Desequilibrios económicos e o papel do Estado na economía

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Estructuras de mercado e modelos de competencia. B3.5. Competencia perfecta. Competencia imperfecta. Monopolio. Oligopolio. Competencia monopolística. 	B3.2. Analizar o funcionamento de mercados reais e observar as súas diferenzas cos modelos, así como as súas consecuencias para os/as consumidores/as, as empresas ou os estados.	ECB3.2.1. Analiza e compara o funcionamento dos tipos de mercados, e explica as súas diferenzas.	60%	CMCCT CCL	CL EOE EMP
		ECB3.2.2. Aplica a análise dos tipos de mercados a casos reais identificados a partir da observación do ámbito máis inmediato.	60%	CAA CSC	CL EOE EMP
		ECB3.2.3. Valora de forma crítica os efectos que se derivan sobre os axentes intervinientes nos diversos mercados.	60%	CSC	CL EOE EMP
<ul style="list-style-type: none"> B7.3. Ambiente: recurso sensible e escaso. 	B7.1. Reflexionar sobre o impacto do crecemento e as crises cíclicas na economía e os seus efectos na calidade de vida das persoas, o ambiente e a distribución da riqueza a nivel local e mundial.	ECB7.1.5. Reflexiona sobre os problemas ambientais e a súa relación co impacto económico internacional analizando as posibilidades dun desenvolvemento sustentable.	60%	CSC CMCCT	CL EOE EC
		ECB7.1.6. Desenvolve actitudes positivas en relación co ambiente e valora a consideración da protección do ambiente na toma de decisións económicas.	60%	CSC CAA	CL EOE EC
		ECB7.1.7. Identifica os bens ambientais como factor de produción escaso, que proporciona inputs e recolle refugallos e residuos, o que supón valorar os custos asociados.	60%	CSC CMCCT	CL EOE EMP EC

2ª AVALIACIÓN

TEMA 6 (2ª FOLLA): O MERCADO E OS SEUS FALLOS. A FUNCIÓN ASIGNATIVA DO ESTADO

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 3: O mercado e o sistema de prezos

Bloque 7: Desequilibrios económicos e o papel do Estado na economía

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B7.5. Política fiscal e orzamentos públicos. B7.6. O Estado na economía: funcións. B7.7. Os fallos do mercado e a intervención do sector público. 	B7.2. Explicar e ilustrar con exemplos significativos as finalidades e as funcións do Estado nos sistemas de economía de mercado, e identificar os principais instrumentos que utiliza, valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu papel na actividade económica.	ECB7.2.1. Distingue e explica as funcións do Estado: fiscais, estabilizadoras, redistributivas, reguladoras e provedoras de bens e servizos públicos.	60%	CCL CMCCT	CL EOE EC
		ECB7.2.2. Identifica os principais fallos do mercado, as súas causas e os seus efectos para os axentes que interveñen na economía, e as opcións de actuación por parte do Estado.	60%	CSC CMCCT CD	CL EOE EC
		ECB7.2.3. Clasifica e describe os elementos integrantes dos orzamentos públicos e argumenta a necesidade de prever os ingresos e os gastos, e controlar a súa execución.	60%	CAA CMCCT CD	CL EOE EC

2ª AVALIACIÓN

TEMA 7: A DISTRIBUCIÓN DA RENTA

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 7: Desequilibrios económicos e o papel do Estado na economía

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B7.5. Política fiscal e orzamentos públicos. B7.6. O Estado na economía: funcións. B7.7. Os fallos do mercado e a intervención do sector público. B7.8. Redistribución de renda e riqueza: igualdade de oportunidades. 	B7.2. Explicar e ilustrar con exemplos significativos as finalidades e as funcións do Estado nos sistemas de economía de mercado, e identificar os principais instrumentos que utiliza, valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu papel na actividade económica.	ECB7.2.1. Distingue e explica as funcións do Estado: fiscais, estabilizadoras, redistributivas, reguladoras e provedoras de bens e servizos públicos.	60%	CCL CMCCT	CL EOE EC
		ECB7.2.2. Identifica os principais fallos do mercado, as súas causas e os seus efectos para os axentes que interveñen na economía, e as opcións de actuación por parte do Estado.	60%	CSC CMCCT CD	CL EOE EC
		ECB7.2.3. Clasifica e describe os elementos integrantes dos orzamentos públicos e argumenta a necesidade de prever os ingresos e os gastos, e controlar a súa execución.	60%	CAA CMCCT CD	CL EOE EC

2ª AVALIACIÓN

TEMA 8 (1ª FOLLA): O CRECEMENTO ECONÓMICO E O DESENVOLVEMENTO

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 4: A macroeconomía

Bloque 7: Desequilibrios económicos e o papel do Estado na economía

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Macromagnitudes: produción. Renda. Gasto. B4.2. Equilibrio macroeconómico: demanda e oferta agregadas. B4.4. Os vínculos dos problemas macroeconómicos e a súa interrelación. 	B4.1. Distinguir as principais magnitudes macroeconómicas, operar con elas e analizar as súas interrelacións, valorando os inconvenientes e as limitacións que presentan como indicadores da calidade de vida.	ECB4.1.1. Mide, interpreta e expresa as principais magnitudes macroeconómicas como indicadores da situación económica dun país.	50%	CMCCT CD CSC CCL	CL EOE EC TIC
		ECB4.1.2. Relaciona as principais macromagnitudes e utilízalas para establecer comparacións con carácter global.	50%	CAA CSC	CL EOE EC TIC
		ECB4.1.3. Analiza de forma crítica os indicadores estudados e valora o seu impacto, os seus efectos e as súas limitacións para medir a calidade de vida.	50%	CSC	CL EOE EC TIC
<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Indicadores do desenvolvemento da sociedade: as macromagnitudes e as súas limitacións. 	B4.2. Interpretar datos e indicadores económicos básicos e a súa evolución.	ECB4.2.1. Utiliza e interpreta a información contida en táboas e gráficos de variables macroeconómicas e a súa evolución no tempo.	50%	CMCCT CD	CL EOE EC TIC
		ECB4.2.2. Considera investigacións e publicacións económicas de referencia como fonte de datos específicos, e recoñece os métodos de estudo utilizados por economistas.	40%	CAA CD	CL EOE EC TIC
		ECB4.2.3. Opera con variables económicas mediante aplicacións informáticas, análizas e intérpretaas, e presenta as súas valoracións de carácter persoal.	40%	CD CMCCT	CL EOE EC TIC

2ª AVALIACIÓN

TEMA 8 (2ª FOLLA): O CRECEMENTO ECONÓMICO E O DESENVOLVEMENTO

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 4: A macroeconomía

Bloque 7: Desequilibrios económicos e o papel do Estado na economía

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B7.2. Políticas macroeconómicas de crecemento, estabilidade e desenvolvemento. 	B7.1. Reflexionar sobre o impacto do crecemento e as crises cíclicas na economía e os seus efectos na calidade de vida das persoas, o ambiente e a distribución da riqueza a nivel local e mundial.	ECB7.1.1. Identifica e analiza os factores e as variables que inflúen no crecemento económico, no desenvolvemento e na redistribución da renda.	50%	CSC CMCCT CD	CL EOE EC
		ECB7.1.2. Diferencia os conceptos de crecemento e de desenvolvemento.	50%	CCL CMCCT	CL EOE EC
		ECB7.1.3. Recoñece e explica as consecuencias do crecemento sobre a repartición da riqueza, sobre o ambiente e sobre a calidade de vida.	50%	CSC CCL	CL EOE EC
		ECB7.1.4. Analiza de forma práctica os modelos de desenvolvemento dos países emerxentes e as oportunidades que teñen os países en vías de desenvolvemento para crecer e progresar.	50%	CAA CSC CD	CL EOE EC

2ª AVALIACIÓN

TEMA 9 (1ª FOLLA): AS POLÍTICAS DE ESTABILIZACIÓN. DESEMPREGO E ESTABILIDADE DE PREZOS

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 7: Desequilibrios económicos e o papel do Estado na economía Bloque 4: A macroeconomía / Bloque 5. Aspectos financeiros da Economía

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B7.1. Ciclos económicos: crises na economía. B7.2. Políticas macroeconómicas de crecemento, estabilidade e desenvolvemento. 	B7.1. Reflexionar sobre o impacto do crecemento e as crises cíclicas na economía e os seus efectos na calidade de vida das persoas, o ambiente e a distribución da riqueza a nivel local e mundial.	ECB7.1.8. Recoñece a evolución cíclica da actividade económica, describe as fases, as representa graficamente e considera as súas consecuencias sociais.	40%	CMCCT CSC	CL EOE EC TIC
<ul style="list-style-type: none"> B4.6. Mercado de traballo. Desemprego: tipos e causas. 	B4.3. Valorar a estrutura do mercado de traballo e a súa relación coa educación e a formación, analizando de xeito especial o desemprego.	ECB4.3.1. Examina e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados co mercado de traballo.	50%	CMCCT CD	CL EOE EC TIC
		ECB4.3.2. Valora a relación da educación e a formación coas probabilidades de obter un emprego e mellores salarios.	60%	CSC CAA	CL EOE EMP
		ECB4.3.3. Investiga e recoñece vieiros de ocupación e tendencias de emprego.	40%	CAA CD	CL EOE EMP
<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Políticas contra o desemprego. O desemprego en Galicia. 	B4.4. Estudar as opcións de políticas macroeconómicas para facer fronte á inflación e ao desemprego.	ECB4.4.1. Analiza os datos de inflación e desemprego en España e as alternativas para loitar contra o desemprego e a inflación.	40%	CD CSIEE	CL EOE EC

2ª AVALIACIÓN

**TEMA 9 (2ª FOLLA): AS POLÍTICAS DE ESTABILIZACIÓN.
DESEMPREGO E ESTABILIDADE DE PREZOS**

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 7: Desequilibrios económicos e o papel do Estado na economía
Bloque 4: A macroeconomía / Bloque 5: Aspectos financeiros da Economía

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Inflación e tipos de xuro. 	B4.1. Distinguir as principais magnitudes macroeconómicas, operar con elas e analizar as súas interrelacións, valorando os inconvenientes e as limitacións que presentan como indicadores da calidade de vida.	ECB4.1.3. Analiza de forma crítica os indicadores estudados e valora o seu impacto, os seus efectos e as súas limitacións para medir a calidade de vida.	50%	CSC	CL EOE EC
<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Teorías explicativas da inflación. 	B5.2. Describir as teorías explicativas sobre as causas da inflación e os seus efectos sobre os/as consumidores/as, as empresas e o conxunto da economía.	ECB5.2.1. Recoñece as causas da inflación e valora as súas repercusións económicas e sociais.	50%	CSC CD	CL EOE EC

2ª AVALIACIÓN					
TEMA 10: A POLÍTICA FISCAL			TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE		
Bloque 7: Desequilibrios económicos e o papel do Estado na economía					
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B7.5. Política fiscal e orzamentos públicos. B7.6. O Estado na economía: funcións. 	B7.2. Explicar e ilustrar con exemplos significativos as finalidades e as funcións do Estado nos sistemas de economía de mercado, e identificar os principais instrumentos que utiliza, valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu papel na actividade económica.	ECB7.2.1. Distingue e explica as funcións do Estado: fiscais, estabilizadoras, redistributivas, reguladoras e provedoras de bens e servizos públicos.	60%	CCL CMCCT	CL EOE EC
		ECB7.2.2. Identifica os principais fallos do mercado, as súas causas e os seus efectos para os axentes que interveñen na economía, e as opcións de actuación por parte do Estado.	60%	CSC CMCCT CD	CL EOE EMP EC
		ECB7.2.3. Clasifica e describe os elementos integrantes dos orzamentos públicos e argumenta a necesidade de prever os ingresos e os gastos, e controlar a súa execución.	60%	CAA CMCCT CD	CL EOE EC

3ª AVALIACIÓN

TEMA 11: O DIÑEIRO E O SISTEMA FINANCEIRO

TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE

Bloque 5: Aspectos financeiros da Economía

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B5.1. O diñeiro na economía: tipoloxía e funcionamento. B5.2. Proceso de creación do diñeiro. 	B5.1. Recoñecer o proceso de creación do diñeiro, os cambios no seu valor e a forma en que estes se miden.	ECB5.1.1. Analiza e explica o funcionamento do diñeiro e do sistema financeiro nunha economía.	50%	CSC CMCCT CD CCL	CL EOE
<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Sistema financeiro. Novas formas de financiamento. 	B5.3. Explicar o funcionamento do sistema financeiro e coñecer as características dos seus principais produtos e mercados.	ECB5.3.1. Valora o papel do sistema financeiro como elemento canalizador do aforro ao investimento, e identifica os produtos e os mercados que o compoñen.	60%	CAA CSC CD	CL EOE EMP

3ª AVALIACIÓN

TEMA 12: A POLÍTICA MONETARIA

TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE

Bloque 5: Aspectos financeiros da Economía

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Política monetaria: instrumentos. 	B5.4. Analizar os tipos de política monetaria.	ECB5.4.1. Razona de forma crítica, en contextos reais, sobre as accións de política monetaria e o seu impacto económico e social.	50%	CAA CMCCT CSC	CL EOE EC
<ul style="list-style-type: none"> B5.6. Banco Central Europeo. B5.7. Mecanismos da oferta e demanda monetaria: efectos sobre os tipos de xuro. 	B5.5. Identificar o papel do Banco Central Europeo e a estrutura da súa política monetaria.	ECB5.5.1. Identifica os obxectivos e a finalidade do Banco Central Europeo, eazona sobre o seu papel e o seu funcionamento.	40%	CSC CMCCT CD	CL EOE
		ECB5.5.2. Describe os efectos das variacións dos tipos de xuro na economía.	60%	CMCCT CCL	CL EOE EMP EC

3ª AVALIACIÓN

TEMA 13: O COMERCIO INTERNACIONAL

TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE

Bloque 6: O contexto internacional da economía

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B6.1. Comercio internacional: causas e teorías. 	B6.1. Analizar os fluxos comerciais entre dúas economías.	ECB6.1.1. Identifica e describe os fluxos comerciais internacionais.	50%	CSC CCL CMCT	CL EOE EMP
<ul style="list-style-type: none"> B6.3. Cooperación e integración económica. B6.4. Unión Europea (UE). 	B6.2. Examinar os procesos de integración económica e describir os pasos que se produciron no caso da Unión Europea.	ECB6.2.1. Explica o proceso de cooperación e integración económica producido na Unión Europea, e reflexiona para valorar as repercusións e as implicacións para España nun contexto global.	50%	CSC CCL	CL EOE EC EMP

3ª AVALIACIÓN

TEMA 14: A BALANZA DE PAGAMENTOS E OS FLUXOS FINANCEIROS INTERNACIONAIS

TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE

Bloque 6: O contexto internacional da economía Bloque 2: A actividade produtiva

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B6.2. Balanza de pagamentos, con especial referencia á española. 	B6.1. Analizar os fluxos comerciais entre dúas economías.	ECB6.1.1. Identifica e describe os fluxos comerciais internacionais.	50%	CSC CCL CMCCT	CL EOE EMP
<ul style="list-style-type: none"> B6.3. Cooperación e integración económica. B6.4. Unión Europea (UE). 	B6.2. Examinar os procesos de integración económica e describir os pasos que se produciron no caso da Unión Europea.	ECB6.2.1. Explica o proceso de cooperación e integración económica producido na Unión Europea, e reflexiona para valorar as repercusións e as implicacións para España nun contexto global.	50%	CSC CCL	CL EC EMP
<ul style="list-style-type: none"> B6.5. Globalización económica e financeira: causas e consecuencias. B6.6. Organismos económicos internacionais: mecanismos de regulación. 	B6.3. Analizar e valorar as causas e as consecuencias da globalización económica, así como o papel dos organismos económicos internacionais na súa regulación.	ECB6.3.1. Expresa as razóns que xustifican o intercambio económico entre países.	50%	CSC CCL	CL EOE
		ECB6.3.2. Describe as implicacións e os efectos da globalización económica nos países e reflexiona sobre a necesidade da súa regulación e da súa coordinación.	50%	CAA CD CMCCT CSC	CL EOE EC EMP
<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Globalización: cambios no sistema produtivo ou na organización da produción. 	B2.3. Identificar os efectos da actividade empresarial para a sociedade e a vida das persoas.	ECB2.3.1. Analiza para explicar as repercusións da actividade das empresas, tanto nun ámbito próximo coma nun ámbito internacional.	50%	CSIEE CCL	CL EOE EMP

3ª AVALIACIÓN

TEMA 15: OS DESEQUILIBRIOS ESTRUCTURAIS DA ECONOMÍA MUNDIAL

TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE

Bloque 7: Desequilibrios económicos e o papel do Estado na economía

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B7.2. Políticas macroeconómicas de crecemento, estabilidade e desenvolvemento. B7.3. Ambiente: recurso sensible e escaso. B7.4. Pobreza e subdesenvolvemento: causas e posibles vías de solución. 	B7.1. Reflexionar sobre o impacto do crecemento e as crises cíclicas na economía e os seus efectos na calidade de vida das persoas, o ambiente e a distribución da riqueza a nivel local e mundial.	ECB7.1.2. Diferencia os conceptos de crecemento e de desenvolvemento.	50%	CCL CMCCT	CL EOE EC
		ECB7.1.3. Recoñece e explica as consecuencias do crecemento sobre a repartición da riqueza, sobre o ambiente e sobre a calidade de vida.	50%	CSC CCL	CL EOE EC
		ECB7.1.4. Analiza de forma práctica os modelos de desenvolvemento dos países emerxentes e as oportunidades que teñen os países en vías de desenvolvemento para crecer e progresar.	50%	CAA CSC CD	CL EOE EC EMP
		ECB7.1.5. Reflexiona sobre os problemas ambientais e a súa relación co impacto económico internacional analizando as posibilidades dun desenvolvemento sustentable.	60%	CSC CMCCT	CL EOE EC EMP
		ECB7.1.6. Desenvolve actitudes positivas en relación co ambiente e valora a consideración da protección do ambiente na toma de decisións económicas.	60%	CSC CAA	CL EOE EC EMP
		ECB7.1.7. Identifica os bens ambientais como factor de produción escaso, que proporciona inputs e recolle refugallos e residuos, o que supón valorar os custos asociados.	60%	CSC CMCCT	CL EOE EC EMP

Lendas **COMPETENCIAS CLAVE**

- CCL: Comunicación lingüística
- CMCCT: Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD: Competencia dixital
- CAA: Competencia aprender a aprender
- CSC: Competencias sociais e cívicas
- CSIEE: Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC: Conciencia e expresións culturais

Lendas **TEMAS TRANSVERSAIS**

- CL: Comprensión lectora
- EOE: Expresión oral e escrita
- CA: Comunicación audiovisual
- TIC: Tecnoloxías da información e comunicación
- EMP: Emprendemento
- EC: Educación cívica
- PV: Prevención da violencia

4. METODOLOXÍA

- Estratexias metodolóxicas
  - Aspectos xerais (posibles aspectos):
    - Se partirá da competencia inicial do alumnado para incitalo ao pensamento económico.
    - Tendo en conta a diversidade, conseguir ritmos de aprendizaxe comúns.
    - Enfoque orientado á interiorización de cuestións, conceptos, análises e a aceptación da pluralidade de respostas nalgúns dos temas tratados.
    - O profesor explicará e analizará o libro de texto e matizará as solucións aos temas que se propoñan.
    - O alumnado terá a posibilidade de preparar e expoñer temas e traballos para fomentar a investigación e a comunicación do coñecemento, traballando e mellorando distintas competencias.
  - Estratexias metodolóxicas (posibles estratexias): O traballo e a mellora das competencias leva implícito o desenvolvemento de habilidades crítico-analíticas a través dos seguintes procedementos de traballo:
    - Procedementos lóxicos de carácter xeral: definición, clasificación, análise, síntese, abstracción.
    - Procedementos expresivos relativos á argumentación e defensa coherente dunha tese ou posición respecto a un determinado tema: redaccións escritas, exposicións orais, diálogos racionais e presentacións argumentadas en base a determinadas teorías ou ideas.
    - Procedementos de busca, localización, procesamento, exposición e utilización crítica e responsable de diversas informacións.
    - Procedementos de aplicación: investigación, formulación e resposta a un problema, cuestión ou pregunta, así como valoración das conclusións obtidas e a súa posible transferencia a outros problemas.
    - Procedementos relativos á análise, composición e comentario de textos. A metodoloxía pretende favorecer o traballo individual e en grupo, o pensamento autónomo, crítico e rigoroso, o uso de técnicas e hábitos de investigación, a capacidade do alumnado de aprender por si mesmo, así como a transferencia e a aplicación do aprendido. O desenvolvemento dos contidos conceptuais (15 temas) para conseguir o logro dos estándares de aprendizaxe, farase segundo os principios psicopedagóxicos da aprendizaxe significativa.
  - Secuenciación habitual de traballo na aula (posible secuencia):
    - Motivación:
      - Presentación do tema, ideas preconcebidas, cuestionamento persoal, textos introductorios, etc.
    - Información do profesor/a:
      - Información básica para todo o alumnado
      - Información complementaria para afondamento e ampliación
    - Traballo persoal
      - Lectura e comprensión de textos
      - Resposta a preguntas
      - Comentario de textos
      - Elaboración de sínteses ou mapas conceptuais.
      - Memorización comprensiva
    - Avaliación:
      - Probas escritas (comentarios)
      - Probas escritas (exame)

- Observación da atención e o traballo na aula
  - Caderno de clase (apuntes a maiores do libro e exercicios resoltos)
- Outras estratexias metodolóxicas
  - Agrupamentos:
  - Tempos:
  - Espazos:
  - Materiais:
  - Recursos didácticos:
    - Libro de texto: Economía / 1º BAC / Serie ANALIZA / Proyecto SABER HACER / Ed. Santillana / 2015
    - Prensa escrita: Artigos de opinión ou informativos aportados polo profesor ou polo propio alumnado, ben para ilustrar mellor as explicacións sobre algún tema, ben para ser comentados polo alumnado, ben para incrementar e mellorar o léxico relativo á materia.
    - Curtametraxes, documentais, podcast de radio, ... e todo o que poda axudar a mellorar a comprensión da materia, e a aumentar a implicación e aplicación do alumnado na mesma.

5. AVALIACIÓN

- **Avaliación inicial:**
  - En que data se realizará?: Nas primeiras semanas do curso académico.
  - En que consistirá? (probas tipo test, preguntas e respostas, resolución de supostos prácticos, ... relacionad@s cos estándares)
  - Para realizar a avaliación inicial, e determinar o nivel de coñecementos, habilidades e competencial do alumnado, poderán empregarse tres tipos de instrumentos:
    - Test individualizado orientado a detectar o nivel competencial do alumnado
    - Grupos de discusión orientados a detectar a calidade da argumentación e o grao de desenvolvemento na exposición oral
    - Tratamento e comprensión da información a través da análise, estudo e exposición do contido dunha columna de opinión especializada dun xornal.
  - Como se informará á familia?: Segundo o que decida a Xunta Avaliadora.
  - Cales serán as consecuencias dos resultados?: O Departamento didáctico deberá determinar as medidas que se poidan adoptar, sempre na dirección de reforzar a atención personalizada ao alumnado.
- **Avaliación continua:**
  - Temporalización das probas escritas: En cada trimestre farase unha proba tipo test ou de preguntas curtas cada 2 ou 3 UD, resultando habitualmente dúas probas por trimestre (salvo circunstancias excepcionais que leven á supresión dalgunha destas probas). A nota irá de 0 puntos (mínima) a 10 puntos (máxima), conseguindo a cualificación de aprobado con 5 puntos. A partir dunha cualificación de 4 puntos pódese facer media coa outra proba do trimestre, debendo alcanzar esa media a cualificación de 5 puntos para liberar a materia referida ás dúas probas. En cada proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas.
  - Cualificación das probas, traballos individuais ou colectivos, traballo na libreta, observación,...:
    - Os traballos serán persoais e reflectirán o esforzo de cada estudante, e a valoración dos mesmos será entre 0 e 10 puntos en función da resolución das cuestións propostas, da calidade e da presentación dos mesmos.
    - Tamén se valorará a actitude na clase entre 0 e 10 puntos, en función da asistencia, da participación, do interese e do comportamento.
    - Tamén pode valorarse o caderno de clase entre 0 e 10 puntos en función dos contidos (máis ou menos completos) e da súa presentación (máis ou menos coidada).
  - Media de cada unha das avaliacións: A ponderación do anteriormente dito podería variar dentro dos seguintes intervalos:
    - Probas escritas: Entre un 80 e un 100% da nota (pero sempre alcanzando unha cualificación de 5 puntos nas mesmas).
    - Traballos: Entre un 0 e un 10% da nota.
    - Actitude na clase: Entre un 0 e un 10% da nota.
    - Caderno de clase: Entre un 0 e un 10% da nota.
  - Recuperación dunha proba non superada:
    - Feitas as probas escritas do trimestre haberá unha recuperación (outra proba escrita) dentro do mesmo ou no seguinte, para os que non conseguisen nesas probas a cualificación conxunta de 5 puntos. A proba da recuperación será de similares características, para demostrar a adquisición dos coñecementos requiridos. Na proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas.
    - Os traballos non entregados en prazo ou non superados non son recuperables, só imposibilitan o acceso á nota máxima.

- Recuperación dunha avaliación non superada en xuño: Para recuperar as avaliacións non superadas se realizará unha proba escrita axustada ás avaliacións pendentes da persoa, cunha valoración da mesma sobre 10 puntos (pois na recuperación non se terán en conta outros elementos). Na proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas. Se unha vez feitas as recuperacións resultase unha delas cunha nota entre 4 e 5 puntos, poderase facer unha media coas outras dúas para intentar acadar a cualificación de 5 puntos.
- Recuperación de setembro: Proba escrita na que haberá que obter unha cualificación de 5 puntos sobre 10. Na proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas.
- Criterios que segue o centro para a promoción: Os legalmente establecidos.
- Procedemento de recuperación e avaliación de pendentes:
  - Non están previstas clases de recuperación nin reunións co alumnado por incompatibilidades horarias, xa que os alumnos están en clase durante todo o seu horario lectivo. Á marxe desta situación calquera alumno/a que queira falar ou consultar dúbidas co profesor pode facelo no período de lecer.
  - A recuperación se realizará superando en proba escrita a avaliación suspensa cunha nota de 5 puntos sobre 10 (e 4 sobre 10 para facer media coas outras probas). Na proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas.
  - A avaliación final será a media das avaliacións parciais (debendo acadar esa media una cualificación de 5 puntos sobre 10).
  - A proba extraordinaria será similar ás feitas durante o curso.

6. OUTRAS AVALIACIÓNS

1.- Avaliación da proceso de ensino e de práctica docente (Indicadores de logro)	Escala			
Proceso de ensino:	1	2	3	4
1.- O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				
2.- Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3.- Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?				
4.- Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
5.- Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?				
6.- Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?				
7.- Tomouse algunha medida curricular para atender al alumnado con NEAE?				
8.- Tomouse algunha medida organizativa para atender al alumnado con NEAE?				
9.- Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?				
10.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?				
11.- Dáse un peso real á observación do traballo na aula?				
12.- Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo?				
Práctica docente:	1	2	3	4
1.- Como norma xeral fanase explicacións xerais para todo o alumnado				
2.- Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?				
3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade				
4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?				
5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?				
6.- Intercálase o traballo individual e en equipo?				
5.- Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?				
6.- Incorporáanse ás TIC aos procesos de ensino - aprendizaxe				
7.- Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?				
8.- Ofrécese ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas/exames,etc?				
9.- Coméntase co alumnado os fallos máis significativos das probas /exames, etc?				
10.- Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?				
11.- Cal é o grao de implicación nas funcións de titoría e orientación do profesorado?				
12.- Realizáronse as ACS propostas e aprobadas?				
13.- As medidas de apoio, reforzo, etc establécense vinculadas aos estándares				
14.- Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación,.. ?				

2.- Avaliación da programación didáctica

1.- Mecanismo revisión

Con que periodicidade se revisará?

Que medidas se adoptarán en caso de desfase?

2.- Mecanismo avaliación e modificación de programación didáctica (Indicadores de logro)	Escala			
	1	2	3	4
1.- Deseñáronse unidades didácticas ou temas a partir dos elementos do currículo?				
2.- Secuenciáronse e temporalizáronse as unidades didácticas/temas/proxectos?				
3.- O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e temporalización?				
4.- Engadiuse algún contido non previsto á programación?				
5.- Foi necesario eliminar algún aspecto da programación prevista?				
6.- Secuenciáronse os estándares para cada unha das unidades/temas				
7.- Fixouse un grao mínimo de consecución de cada estándar para superar a materia?				
8.- Asígnase a cada estándar o peso correspondente na cualificación ?				
9.- Vinculouse cada estándar a un/varios instrumentos para a súa avaliación?				
10.- Asociouse con cada estándar os temas transversais a desenvolver?				
11.- Fixouse a estratexia metodolóxica común para todo o departamento?				
12.- Estableceuse a secuencia habitual de traballo na aula?				
13.- Son adecuados os materiais didácticos utilizados?				
14.- O libro de texto é adecuado, atractivo e de fácil manipulación para o alumnado?				
15.- Deseñouse un plan de avaliación inicial fixando as consecuencias da mesma?				
16.- Elaborouse unha proba de avaliación inicial a partir dos estándares?				
17.- Fixouse para o bacharelato un procedementos de acreditación de coñecementos previos?				
18.- Establecéronse pautas xerais para a avaliación continua: probas, exames, etc.				
19.- Establecéronse criterios para a recuperación dun exame e dunha avaliación				
20.- Fixáronse criterios para a avaliación final?				
21.- Establecéronse criterios para a avaliación extraordinaria?				
22.- Establecéronse criterios para o seguimento de materias pendentes?				
23.- Fixáronse criterios para a avaliación desas materias pendentes?				
24.- Elaboráronse os exames tendo en conta o valor de cada estándar?				
25.- Definíronse programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares?				
26.- Leváronse a cabo as medidas específicas de atención ao alumnado con NEE?				
27.- Leváronse a cabo as actividades complementarias e extraescolares previstas?				
28.- Informouse ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos?				
29.- Informouse ás familias sobre os criterios de promoción? (Artº 21º, 5 do D.86/15)				
30.- Seguiuise e revisouse a programación ao longo do curso				
31.- Contribuíuse desde a materia ao plan de lectura do centro?				
32.- Usáronse as TIC no desenvolvemento da materia?				
Observacións:				

7. ATENCIÓN A DIVERSIDADE

MEDIDAS ORDINARIAS

Medidas ordinarias	Medias extraordinarias
Organizativas	Curriculares
<p>1. Adequouse a estrutura organizativa do centro e/ou da aula para algún alumno/a ou grupo?</p> <p>a) Tempos diferenciado, horarios específicos, etc.?</p> <p>b) Espazos diferenciados?</p> <p>c) Materiais e recursos didácticos diferenciados?</p> <p>2. Faise algún desdoblamento de grupos?</p> <p>3. Faise algún reforzo educativo e/ou apoio de profesorado na aula?</p> <p>4. Faise algún reforzo e/ou apoio fóra da/s aula/as a algún alumno/a?</p> <p>5. Faise algún reforzo e/ou apoio fóra da/s aula/as a algún alumno/a?</p> <p>6. Que medidas se propoñen para o alumno enviado á aula de convivencia?</p>	<p>1. Faise algunha adaptación metodolóxica para algún alumno/grupo como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, etc.?</p> <p>2. Adáptanse os tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a?</p> <p>3. Existe algún programa de reforzo en áreas instrumentais (LC/LG/MT) para alumnado de 1º e 2º da ESO?</p> <p>4. Existe algún programa de recuperación de materias non instrumentais (2º ESO)?</p> <p>5. Existe algún programa específico para alumnado repetidor da materia?</p> <p>6. Aplicase ese programa específico personalizado para repetidores da materia?.</p>

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Medidas ordinarias	Medias extraordinarias
Organizativas	Curriculares
<p>1. Canto alumnado recibe apoio por profesorado especialista en PT/AL?</p> <p>2. Existe algún grupo de adquisición das linguas (para alumnado estranxeiro)?</p> <p>3. Existe algún grupo de adaptación da competencia curricular(Al. estranxeiro)?</p> <p>4. Existe algunha outra medida organizativa: escolarización domiciliaria, escolarización combinada, etc.?</p>	<p>1. Existe algunha Adaptación Curricular na materia? ¿Cantas?</p> <p>2. Foi autorizado para a materia algún agrupamento flexible/específico?</p> <p>3. Existe algún Programa de Mellora do Aprendizaxe e Rendemento (PMAR)?</p> <p>4. Flexibilizouse para algún alumno/a o período de escolarización?</p> <p>5. Describir o protocolo de coordinación co profesorado que comparte co titular da materia, os reforzos, apoios, adaptación, etc. (Coordinación cos PT/AL/Outro profesorado de apoio/profesorado agrupamento/ etc</p>

8. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

- O departamento é o responsable do Club de Lectura e colabora na xestión da Biblioteca do centro.
- Intentarase facer unha visita a dúas empresas do entorno e a un centro de apoio a emprendedores.
- Colaboración con outras actividades que organice o centro para celebrar distintos eventos e conmemoracións (Dereitos Humanos, o día da Paz, ...).

9. DATOS DEPARTAMENTO

Materia	Curso	Grupos	Profesor/a
IAEE	4º ESO	B, C	JOSÉ M ^a COUCHEIRO
ECONOMÍA	4º ESO	A, B, C	JOSÉ M ^a COUCHEIRO
ECONOMÍA	1º BAC	B, C	JOSÉ M ^a COUCHEIRO
EC. DA EMPRESA	2º BAC	B	JOSÉ M ^a COUCHEIRO

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

CURSO 2018-2019

Materia:

- **Economía da empresa
(2º Bacharelato)**

ÍNDICE

APARTADO	PÁXINA
1. CONTEXTO DEL CENTRO	3
2. OBJETIVOS	4
3. RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICUARES CON CADA UNIDADE, XUNTO COA SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS	6
4. METODOLOXÍA	23
5. AVALIACIÓN	25
6. OUTRAS AVALIACIÓNS	27
7. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	29
8. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES	31
9. DATOS DEPARTAMENTO	32

1. CONTEXTO DO CENTRO

○ Características do centro:

▪ Situación

- R/ Orquídea, 45
- 27004-Lugo

▪ Centros adscritos

- CEIP de Casás
- CEIP Menéndez Pelayo

▪ Ensinanzas que oferta o centro

- ESO / Bacharelato / CFGS Procesos e calidade na industria alimentaria

▪ Características singulares

- Centro está situado nunha zona periférica da cidade, de contorna socioeconómica media-baixa con abundancia de vivendas sociais.

○ Características do alumnado:

▪ Lingua materna dominante

- Castelán e galego.

▪ Alumnado con NEAE no curso actual

- Catro alumnos/as con transtornos xerais do desenvolvemento (transtornos do espectro autista): tres deles escolarizados nunha unidade de educación especial en ESO; o outro alumno escolarizado en réxime ordinario en 2º de ESO.
- Un alumno con deficiencia motórica escolarizado en 3º de ESO.
- Menos dunha decena de alumnos/as que precisan adaptación curricular individualizada por presentar problemas de atraso académico, matriculados en 1º e 2º de ESO.

▪ Problemas sociais destacados: abandono escolar, poboación emigrante, absentismo, violencia e/ou acoso escolar, ...

- Casos illados de alumnado con familias desestruturadas e en situación socioeconómica desfavorecida, que adoitan presentar problemas educativos.

▪ Outras características

- Poboación de etnia xitana: unha altísima porcentaxe non adoita rematar a ESO.
- Poboación inmigrante: número non relevante de alumnos/as, en xeral ben integrados.

2. OBXECTIVOS

Obxectivos do Bacharelato (adaptados ao contexto do centro e do alumnado):

1	a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
2	b) Consolidar unha madurez persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
3	c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
4	d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
5	e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
6	f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
7	g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
8	h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
9	i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
10	l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
11	m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
12	n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
13	ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
14	o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
15	p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

Obxectivos da ESO (adaptados ao contexto do centro e do alumnado):

1	a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
2	b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
3	c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
4	d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
5	e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
6	f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
7	g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
8	h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
9	i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
10	l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
11	m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
12	n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
13	ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
14	o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

3. RELACIÓN DOS ASPECTOS CURRICULARES CON CADA UNIDADE, XUNTO COA SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS

Introdución

Economía da Empresa trata de explicar a realidade empresarial, como unha rama da economía especializada nun determinado suxeito económico: a empresa. Trátase dunha ciencia que, por unha banda, procura a explicación do fenómeno económico da empresa e, por outra, a actuación sobre ela para alcanzar certos fins. A tendencia actual dirixese a tratar de converter esta disciplina nun corpo de coñecementos interdisciplinarios que traten calquera problema que se formule na empresa.

A empresa é un axente esencial da actividade económica. As empresas constitúen as células elementais de produción que integran o organismo económico a través das cales se conseguen os obxectivos macroeconómicos e, por iso, ocupan a atención dos/das economistas. É na economía contemporánea onde acha a súa plenitude, xa que a división do traballo, a especialización, o desenvolvemento do sistema monetario e a amplitude do mercado crearon o clima necesario para que se dea con precisión e características peculiares a unidade autónoma de produción, que constitúe o obxecto real da economía da empresa. Nesta materia traballaranse cuestións como a razón da existencia das empresas, as súas características, os tipos de organización e de funcionamento, e os factores que inflúen na toma de decisións.

A materia, que emprega un enfoque de presentación baseado na análise de distintas áreas e funcións da empresa, estrutúrase nos bloques seguintes: "A empresa", no que se describen os seus elementos, as súas funcións e os seus obxectivos; "Desenvolvemento da empresa", onde se fai unha análise das decisións de dimensión e localización, e das estratexias de crecemento; "Organización e dirección da empresa", no que se explica a planificación, a organización e a xestión dos recursos da empresa; "A función produtiva", para analizar os procesos produtivos e a estrutura de ingresos e custos derivada deles; "A función comercial da empresa", que repasa as principais decisións da empresa na comercialización dos seus produtos e/ou servizos; "A información na empresa", para comprender a importancia de contar con datos e información relevante e precisa na toma de decisións e no cumprimento das obrigas fiscais; e finalmente "A función financeira", onde se trata de analizar os aspectos salientables das decisións de investimento e financiamento na empresa.

A empresa ten un significado social (crea emprego), canaliza a renda e, conseguintemente, constitúe un elemento de redistribución da renda nacional. O desenvolvemento da actividade empresarial e a acción do/da empresario/a deben estar guiados pola responsabilidade social e o comportamento ético, máis alá da procura duns resultados.

A materia ha permitir o fomento dunha cultura e dun xeito de pensar empresarial, onde se exerciten e medren a creatividade e o espírito de innovación, e se incentive a elaboración de reflexións persoais e a toma de decisións fundamentadas, así como a concepción do erro como fonte de progreso e aprendizaxe. Tamén ha contribuír ao desenvolvemento da competencia matemática e das competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, de comunicación lingüística e dixital, da capacidade de aprender a aprender, e do sentido da iniciativa e o espírito emprendedor.

1ª AVALIACIÓN					
TEMA 1: A EMPRESA			TEMPORALIZACIÓN: 1º TRIMESTRE		
Bloque 1: A empresa					
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B1.1. A empresa e o/a empresario/a. B1.2. Elementos, funcións e obxectivos da empresa. 	B1.1. Describir e interpretar os elementos da empresa, as clases de empresas e as súas funcións na economía, así como as formas xurídicas que adoptan, e relacionar con cada unha as responsabilidades legais dos/das propietarios/as e xestores/as, e as esixencias de capital	EEB1.1.4. Describe os elementos da empresa en relación coas funcións que desenvolven e os obxectivos que procuran dentro do sistema.	50%	CCL CSIEE	CL EOE EMP
<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Contorno da empresa. B1.7. Funcionamento e creación de valor. 	B1.2. Identificar e analizar os trazos principais do contorno en que a empresa desenvolve a súa actividade e explicar, a partir deles, as estratexias e as decisións adoptadas, e as posibles implicacións sociais e ambientais da súa actividade.	EEB1.2.1. Identifica os tipos de empresas e de empresarios/as que actúan no seu contorno, así como a forma de relacionar co seu contorno máis próximo.	50%	CD CMCCT CSC CSIEE	CL EOE EMP
		EEB1.2.3. Analiza a actividade das empresas como elemento dinamizador de progreso, estimando a súa creación de valor para a sociedade e para a cidadanía.	50%	CSC CSIEE	CL EOE EMP EC

1ª AVALIACIÓN					
TEMA 2: TIPOS DE EMPRESAS			TEMPORALIZACIÓN: 1º TRIMESTRE		
Bloque 1: A empresa					
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
B1.3. Clases de empresas. B1.4. Marco xurídico da actividade empresarial.	B1.1. Describir e interpretar os elementos da empresa, as clases de empresas e as súas funcións na economía, así como as formas xurídicas que adoptan, e relacionar con cada unha as responsabilidades legais dos/das propietarios/as e xestores/as, e as esixencias de capital.	EEB1.1.1. Distingue as formas xurídicas das empresas e relaciónaas coas esixencias de capital e coas responsabilidades para cada tipo.	50%	CD CMCCT CSIE	CL EOE EMP
		EEB1.1.2. Identifica e valora as formas xurídicas de empresa máis apropiadas en cada caso en función das características concretas, aplicando o razoamento sobre clasificación das empresas.	50%	CD CMCCT	CL EOE EMP
		EEB1.1.3. Analiza, para un determinado caso práctico, os criterios de clasificación de empresas: segundo a natureza da actividade que desenvolven, a súa dimensión, o nivel tecnolóxico que alcanzan, o tipo de mercado en que operan, a fórmula xurídica que adoptan, e o seu carácter público ou privado.	50%	CAA CD CMCCT	CL EOE EMP EC

1ª AVALIACIÓN

TEMA 3: O INVESTIMENTO NA EMPRESA

TEMPORALIZACIÓN: 1º TRIMESTRE

Bloque 7: A función financeira

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
B7.1. Estrutura económica e financeira da empresa. B7.2. Concepto e clases de investimento. B7.3. Valoración e selección de proxectos de investimento.	B7.1. Valorar proxectos de investimento, xustificar razoadamente a selección da alternativa máis vantaxosa, diferenciar as posibles fontes de financiamento nun determinado suposto e razoer a elección máis axeitada.	EEB7.1.1. Coñece e enumera os métodos estáticos (prazo de recuperación) e dinámicos (criterio do valor actual neto) para seleccionar e valorar investimentos.	50%	CD CSIEE CMCCT	CL EOE EMP
		EEB7.1.2. Aplica métodos estáticos (prazo de recuperación) e dinámicos (valor actual neto), nun suposto concreto de selección de alternativas de investimento para unha empresa.	50%	CD CMCCT	CL EOE EMP
		EEB7.1.8. Aplica os coñecementos tecnolóxicos á análise e á resolución de supostos.	50%	CD CMCCT	CL EOE EMP TIC

1ª AVALIACIÓN

TEMA 4: A FINANCIACIÓN DA EMPRESA

TEMPORALIZACIÓN: 1º TRIMESTRE

Bloque 7: A función financeira

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B7.1. Estrutura económica e financeira da empresa. B7.4. Fontes de financiamento interno e externo da empresa. Novas formas de financiamento. 	B7.1. Valorar proxectos de investimento, xustificar razoadamente a selección da alternativa máis vantaxosa, diferenciar as posibles fontes de financiamento nun determinado suposto e razoer a elección máis axeitada.	EEB7.1.3. Explica as posibilidades de financiamento das empresas diferenciando o externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada un e as implicacións na marcha da empresa.	50%	CCL CMCCT	CL EOE EMP
		EEB7.1.4. Analiza, nun suposto concreto de financiamento externo, as opcións posibles, os seus custos e as variantes de amortización.	50%	CAA CD CMCCT	CL EOE EMP
		EEB7.1.5. Analiza e avalía, a partir dunha necesidade concreta, as posibilidades que teñen as empresas de recorrer ao mercado financeiro.	50%	CAA CMCCT CSIEE	CL EOE EMP
		EEB7.1.6. Valora as fontes externas e internas de financiamento da empresa.	50%	CMCCT CSIEE	CL EOE EMP
		EEB7.1.7. Analiza e expresa as opcións financeiras que mellor se adaptan a un caso concreto de necesidade financeira.	50%	CAA CMCCT	CL EOE EMP
		EEB7.1.8. Aplica os coñecementos tecnolóxicos á análise e á resolución de supostos.	50%	CD CMCCT	CL EOE EMP TIC

2ª AVALIACIÓN

TEMA 5: A INFORMACIÓN DA EMPRESA

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 6: A información na empresa

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B6.1. Obrigas contables da empresa. B6.2. A composición do patrimonio e a súa valoración. B6.3. Resultados da empresa. B6.4. As contas anuais e a imaxe fiel. B6.5. Elaboración do balance e da conta de perdas e ganancias. 	B6.1. Identificar os datos máis salientables do balance e da conta de perdas e ganancias, explicar o seu significado, diagnosticar a situación a partir da información obtida e propor medidas para a súa mellora.	EEB6.1.1. Recoñece os elementos patrimoniais e a función que teñen asignada.	50%	CMCCT CSIEE	CL EOE EMP
		EEB6.1.2. Identifica, valora e clasifica os bens, os dereitos e as obrigas da empresa en masas patrimoniais.	50%	CMCCT	CL EOE EMP
		EEB6.1.3. Interpreta a correspondencia entre os investimentos e o seu financiamento.	50%	CAA	CL EOE EMP
		EEB6.1.9. Calcula o resultado do exercicio económico da empresa, empregando os criterios de imputación aplicables.	50%	CD CMCCT	CL EOE EMP
		EEB6.1.10. Identifica, interpreta e clasifica os elementos do resultado da empresa.	50%	CD CMCCT CSIEE	CL EOE EMP
<ul style="list-style-type: none"> B6.7. Fiscalidade empresarial: principais figuras impositivas e elementos clave do súa estrutura e do seu funcionamento. 	B6.2. Recoñecer a importancia do cumprimento das obrigas fiscais e explicar os impostos que afectan as empresas.	EEB6.2.1. Identifica as obrigas fiscais das empresas segundo a súa organización e a actividade que desenvolvan.	50%	CMCCT CSIEE	CL EOE EMP / EC
		EEB6.2.2. Describe o funcionamento básico dos impostos que recaen sobre as empresas e destaca as principais diferenzas entre eles.	50%	CCL CMCCT	CL EOE EMP / EC
		EEB6.2.3. Valora a achega que supón para a riqueza nacional a carga impositiva que soportan as empresas.	50%	CSC	CL EOE EC

2ª AVALIACIÓN

TEMA 6 (1ª FOLLA): A ANÁLISE ECONÓMICA E FINANCEIRA

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 6: A información na empresa

Bloque 7: A función financeira

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B6.4. As contas anuais e a imaxe fiel. B6.6. Análise e interpretación da información contable. 	B6.1. Identificar os datos máis salientables do balance e da conta de perdas e ganancias, explicar o seu significado, diagnosticar a situación a partir da información obtida e propor medidas para a súa mellora.	EEB6.1.4. Detecta posibles desaxustes no equilibrio patrimonial, na solvencia e no aparcamento da empresa, mediante a utilización de rateos.	50%	CMCCT	CL EOE EMP
		EEB6.1.5. Propón medidas correctoras axeitadas en caso de se detectar desaxustes patrimoniais ou financeiros.	50%	CAA CSIEE	CL EOE EMP
		EEB6.1.6. Recoñece a importancia do dominio das operacións matemáticas e dos procedementos propios das ciencias sociais como ferramentas que facilitan a solución de problemas empresariais.	50%	CMCCT CD	CL EOE EMP TIC
		EEB6.1.7. Recoñece a conveniencia do equilibrio económico, patrimonial e financeiro da empresa.	50%	CMCCT CSIEE	CL EOE EMP
		EEB6.1.8. Valora a importancia da información na toma de decisións.	50%	CAA CSIEE	CL EOE EMP
		EEB6.1.10. Identifica, interpreta e clasifica os elementos do resultado da empresa.	50%	CD CMCCT CSIEE	CL EOE EMP

2ª AVALIACIÓN

TEMA 6 (2ª FOLLA): A ANÁLISE ECONÓMICA E FINANCEIRA

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 6: A información na empresa

Bloque 7: A función financeira

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B7.5. Ciclos da empresa. B7.6. Período medio de maduración. 	<u>B7.2. Calcular o Período Medio de Maduración en diferentes tipos de empresas. Interpretar e explicar o seu significado.</u>	EEB7.1.9. Identifica e describe os ciclos da actividade da empresa e as súas fases.	50%	CCL CMCCT CSIEE	CL EOE EMP
		EEB7.1.10. Calcula, para un determinado suposto práctico, os períodos de maduración da empresa, e distingue as súas fases.	50%	CMCCT CAA CD	CL EOE EMP

2ª AVALIACIÓN

TEMA 7: A PRODUCCIÓN NA EMPRESA (I)

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 4: A función produtiva

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Producción e proceso produtivo. B4.2. Función de produción. Produtividade e eficiencia B4.3. Investigación, desenvolvemento e innovación (I+D+i) como elementos clave para o cambio tecnolóxico e a mellora da competitividade empresarial. 	B4.1. Analizar procesos produtivos desde a perspectiva da eficiencia e a produtividade, e recoñecer a importancia da I+D+i.	EEB4.1.1. Realiza cálculos da produtividade de distintos factores e interpreta os resultados obtidos, coñecendo medios e alternativas de mellora da produtividade nunha empresa.	50%	CD CMCCT	CL EOE EMP
		EEB4.1.2. Analiza e valora a relación entre a produtividade e os salarios dos/das traballadores/as.	50%	CMCCT CSC	CL EOE EMP
		EEB4.1.3. Reflexiona sobre a importancia para a sociedade e para a empresa da investigación e da innovación tecnolóxica en relación coa competitividade e o crecemento.	50%	CAA CMCCT CSC	CL EOE EMP EC
<ul style="list-style-type: none"> B4.6. Os inventarios da empresa e os seus custos. Modelos de xestión de inventarios. 	B4.3. Describir os conceptos fundamentais do ciclo de inventario e manexar os modelos de xestión.	EEB4.3.1. Identifica os custos que xera o almacén e resolve casos prácticos sobre o ciclo de inventario.	50%	CD CMCCT	CL EOE EMP
		EEB4.3.2. Valora as existencias en almacén mediante diferentes métodos.	50%	CD CMCCT	CL EOE EMP
		EEB4.3.3. Valora a relación entre o control de inventarios e a produtividade e a eficiencia nunha empresa.	50%	CMCCT CSIEE	CL EOE EMP

2ª AVALIACIÓN

TEMA 8: A PRODUCCIÓN NA EMPRESA (II)

TEMPORALIZACIÓN: 2º TRIMESTRE

Bloque 4: A función produtiva

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Custos: clasificación e cálculo dos custos na empresa. B4.5. Cálculo e interpretación do limiar de rendibilidade da empresa. 	B4.2. Determinar a estrutura de ingresos e custos dunha empresa, calculando o seu beneficio e o seu limiar de rendibilidade, a partir dun suposto formulado.	EEB4.2.1. Distingue os ingresos e os custos dunha empresa, calcula o seu beneficio ou a súa perda xerados ao longo do exercicio económico, aplicando razoamentos matemáticos, e interpreta os resultados.	50%	CD CMCCT	CL EOE EMP
		EEB4.2.2. Identifica e calcula os tipos de custos, ingresos e beneficios dunha empresa, e represéntaos graficamente.	50%	CD CMCCT	CL EOE EMP TIC
		EEB4.2.3. Calcula o limiar de vendas (de rendibilidade) necesario para a supervivencia da empresa.	50%	CD CMCCT	CL EOE EMP TIC
		EEB4.2.4. Analiza os métodos custo beneficio e custo eficacia como instrumentos de medida e avaliación que axudan á toma de decisións.	50%	CMCCT CSIEE	CL EOE EMP

3ª AVALIACIÓN

TEMA 9 (1ª FOLLA): A COMERCIALIZACIÓN. A POLÍTICA DE MARKETING

TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE

Bloque 5: A función comercial da empresa

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Departamento comercial da empresa B5.2. Concepto e clases de mercado. B5.3. Técnicas de investigación de mercados. B5.4. Comportamento do/da consumidor/a e segmentación de mercados. B5.5. Variables do márketing-mix e elaboración de estratexias. B5.6. Estratexias de márketing e ética empresarial. B5.7. Tecnoloxías da información e das comunicacións e márketing. 	B5.1. Analizar as características do mercado e explicar, de acordo con elas, as políticas de márketing aplicadas por unha empresa ante diferentes situacións e obxectivos.	EEB5.1.1. Caracteriza un mercado en función de diferentes variables como, por exemplo, o número de competidores e o produto vendido.	50%	CSIEE	CL EOE EMP EC
		EEB5.1.2. Identifica e adapta a cada caso concreto as estratexias e os enfoques de márketing.	50%	CAA CD CMCCT	CL EOE EMP
		EEB5.1.3. Interpreta e valora estratexias de márketing, incorporando nesa valoración consideracións de carácter ético, social e ambiental.	50%	CD CMCCT CSC CSIEE	CL EOE EMP EC
		EEB5.1.4. Comprende e explica as fases e as etapas da investigación de mercados.	50%	CCL CMCCT	CL EOE EMP TIC
		EEB5.1.5. Aplica criterios e estratexias de segmentación de mercados en casos prácticos.	50%	CD CMCCT	CL EOE EMP TIC
		EEB5.1.6. Analiza e valora as oportunidades de innovación e transformación do márketing que xorden co desenvolvemento das tecnoloxías da información e da comunicación.	50%	CD CMCCT CSC	CL EOE EMP EC

3ª AVALIACIÓN

TEMA 9 (2ª FOLLA): A COMERCIALIZACIÓN. A POLÍTICA DE MARKETING

TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE

Bloque 5: A función comercial da empresa

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Departamento comercial da empresa B5.2. Concepto e clases de mercado. B5.3. Técnicas de investigación de mercados. B5.4. Comportamento do/da consumidor/a e segmentación de mercados. B5.5. Variables do márketing-mix e elaboración de estratexias. B5.6. Estratexias de márketing e ética empresarial. B5.7. Tecnoloxías da información e das comunicacións e márketing. 	B5.1. Analizar as características do mercado e explicar, de acordo con elas, as políticas de márketing aplicadas por unha empresa ante diferentes situacións e obxectivos.	EEB5.1.7. Describe a organización e o funcionamento do departamento comercial da empresa.	50%	CCL CMCCT	CL EOE EMP
		EEB5.1.8. Determina as necesidades da clientela en relación coas características dos produtos ou dos servizos ofrecidos pola empresa.	50%	CD CMCCT CSC	CL EOE EMP

3ª AVALIACIÓN

TEMA 10: OS RECURSOS HUMANOS

TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE

Bloque 3: Organización e dirección da empresa

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B3.5. A xestión dos recursos humanos e a súa incidencia na motivación. B3.6. Os conflitos de intereses e as súas vías de negociación. 	<p>B3.1. Explicar a planificación, a organización e a xestión dos recursos dunha empresa, valorando as posibles modificacións para realizar en función do ámbito en que desenvolve a súa actividade e dos obxectivos formulados.</p>	<p>EEB3.1.6. Valora a importancia dos recursos humanos nunha empresa e analiza diferentes maneiras de abordar a súa xestión e a súa relación coa motivación e a produtividade.</p>	50%	<p>CAA CSC CSIEE</p>	<p>CL EOE EMP EC</p>

3ª AVALIACIÓN					
TEMA 11: A ORGANIZACIÓN, A XESTIÓN E O CONTROL			TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE		
Bloque 3: Organización e dirección da empresa					
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
B3.1. División técnica do traballo e necesidade de organización no mercado actual. B3.2. Funcións básicas da dirección. B3.3. Planificación e toma de decisións estratéxicas. B3.4. Organización formal e informal da empresa: deseño e análise da súa estrutura.	B3.1. Explicar a planificación, a organización e a xestión dos recursos dunha empresa, valorando as posibles modificacións para realizar en función do ámbito en que desenvolve a súa actividade e dos obxectivos formulados.	EEB3.1.1. Reflexiona sobre a división técnica do traballo nun contexto global de interdependencia económica para valorar as súas consecuencias sociais.	50%	CMCCT CSC	CL EOE EMP EC
		EEB3.1.2. Describe a estrutura organizativa, o estilo de dirección, as canles de información e de comunicación, o grao de participación na toma de decisións e a organización informal da empresa.	50%	CCL CMCCT CSIEE	CL EOE EMP
		EEB3.1.3. Identifica a función de cada área de actividade da empresa (aprovisionamento, produción e comercialización, investimento e financiamento, recursos humanos e administrativa), así como as súas interrelacións.	50%	CD CMCCT CSIEE	CL EOE EMP
		EEB3.1.4. Investiga sobre a organización nas empresas do seu ámbito máis próximo e identifica vantaxes e inconvenientes, detecta problemas para solucionar, e describe propostas de mellora.	50%	CAA CD CSC CSIEE	CL EOE EMP
		EEB3.1.5. Aplica os seus coñecementos a unha organización concreta, para detectar problemas e propor melloras.	50%	CAA CMCCT CSIEE	CL EOE EMP

3ª AVALIACIÓN

TEMA 12 (1ª FOLLA): AS DECISIÓNS ESTRATÉXICAS

TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE

Bloque 1: A empresa

Bloque 2: O desenvolvemento da empresa

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Localización e dimensión empresarial. B2.2. Estratexias de crecemento interno e externo. B2.3. Pequenas e medianas empresas: estratexias de mercado. B2.4. Importancia das pequenas e medianas empresas (PME) na economía. B2.5. Internacionalización, competencia global e tecnoloxía. B2.6. Empresa multinacional: aspectos positivos e negativos do seu funcionamento. 	B2.1. Identificar e analizar as estratexias de crecemento e as decisións tomadas polas empresas, tendo en consideración as características do marco global en que actúan.	EEB2.1.1. Describe e analiza os factores que determinan a localización e a dimensión dunha empresa, e valora a transcendencia futura para a empresa desas decisións.	50%	CCL CMCCT	CL EOE EMP
		EEB2.1.2. Valora o crecemento da empresa como estratexia competitiva e relaciona as economías de escala coa dimensión óptima da empresa.	50%	CD CMCCT CSIEE	CL EOE EMP
		EEB2.1.3. Identifica e explica as estratexias de especialización e diversificación.	50%	CCL CMCCT CSIEE	CL EOE EMP
		EEB2.1.4. Analiza as estratexias de crecemento interno e externo a partir de supostos concretos.	50%	CAA CD CMCCT	CL EOE EMP
		EEB2.1.5. Examina o papel das pequenas e das medianas empresas no noso país, e valora as súas estratexias e as súas formas de actuar, así como as súas vantaxes e os seus inconvenientes.	50%	CSC CSIEE	CL EOE EMP EC
		EEB2.1.6. Describe as características e as estratexias de desenvolvemento da empresa multinacional, e valora a importancia da responsabilidade social e ambiental.	50%	CCL CSC CMCCT	CL EOE EMP EC

2ª AVALIACIÓN

TEMA 12 (2ª FOLLA): AS DECISIÓNS ESTRATÉXICAS

TEMPORALIZACIÓN: 3º TRIMESTRE

Bloque 1: A empresa

Bloque 2: O desenvolvemento da empresa

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Grao mín. consecución	Competencias clave	Temas transversais
<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Localización e dimensión empresarial. B2.2. Estratexias de crecemento interno e externo. B2.3. Pequenas e medianas empresas: estratexias de mercado. B2.4. Importancia das pequenas e medianas empresas (PME) na economía. B2.5. Internacionalización, competencia global e tecnoloxía. B2.6. Empresa multinacional: aspectos positivos e negativos do seu funcionamento. 	<p>B2.1. Identificar e analizar as estratexias de crecemento e as decisións tomadas polas empresas, tendo en consideración as características do marco global en que actúan.</p>	<p>EEB2.1.7. Estuda o impacto da incorporación da innovación e das novas tecnoloxías na estratexia da empresa, e relaciónao coa capacidade para competir de xeito global.</p>	50%	<p>CD CMCCT CSC</p>	<p>CL EOE EMP TIC</p>
<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Responsabilidade social e ambiental da empresa. 	<p>B1.2. Identificar e analizar os trazos principais do contorno en que a empresa desenvolve a súa actividade e explicar, a partir deles, as estratexias e as decisións adoptadas, e as posibles implicacións sociais e ambientais da súa actividade.</p>	<p>EEB1.2.2. Analiza a relación entre empresa, sociedade e ambiente, e valora os efectos positivos e negativos das actuacións das empresas nas esferas social e ambiental.</p>	50%	<p>CD CSC CSIEE</p>	<p>CL EOE EMP EC</p>

Lendas **COMPETENCIAS CLAVE**

- CCL: Comunicación lingüística
- CMCCT: Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD: Competencia dixital
- CAA: Competencia aprender a aprender
- CSC: Competencias sociais e cívicas
- CSIEE: Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC: Conciencia e expresións culturais

Lendas **TEMAS TRANSVERSAIS**

- CL: Comprensión lectora
- EOE: Expresión oral e escrita
- CA: Comunicación audiovisual
- TIC: Tecnoloxías da información e comunicación
- EMP: Emprendemento
- EC: Educación cívica
- PV: Prevención da violencia

4. METODOLOXÍA

- Estratexias metodolóxicas
  - Aspectos xerais (posibles aspectos):
    - Se partirá da competencia inicial do alumnado para incitalo ao pensamento económico.
    - Tendo en conta a diversidade, conseguir ritmos de aprendizaxe comúns.
    - Enfoque orientado á interiorización de cuestións, conceptos, análises e a aceptación da pluralidade de respostas nalgúns dos temas tratados.
    - O profesor explicará e analizará o libro de texto e matizará as solucións aos temas que se propoñan.
    - O alumnado terá a posibilidade de preparar e expoñer temas e traballos para fomentar a investigación e a comunicación do coñecemento, traballando e mellorando distintas competencias.
  - Estratexias metodolóxicas (posibles estratexias): O traballo e a mellora das competencias leva implícito o desenvolvemento de habilidades crítico-analíticas a través dos seguintes procedementos de traballo:
    - Procedementos lóxicos de carácter xeral: definición, clasificación, análise, síntese, abstracción.
    - Procedementos expresivos relativos á argumentación e defensa coherente dunha tese ou posición respecto a un determinado tema: redaccións escritas, exposicións orais, diálogos racionais e presentacións argumentadas en base a determinadas teorías ou ideas.
    - Procedementos de busca, localización, procesamento, exposición e utilización crítica e responsable de diversas informacións.
    - Procedementos de aplicación: investigación, formulación e resposta a un problema, cuestión ou pregunta, así como valoración das conclusións obtidas e a súa posible transferencia a outros problemas.
    - Procedementos relativos á análise, composición e comentario de textos. A metodoloxía pretende favorecer o traballo individual e en grupo, o pensamento autónomo, crítico e rigoroso, o uso de técnicas e hábitos de investigación, a capacidade do alumnado de aprender por si mesmo, así como a transferencia e a aplicación do aprendido. O desenvolvemento dos contidos conceptuais (12 temas) para conseguir o logro dos estándares de aprendizaxe, farase segundo os principios psicopedagóxicos da aprendizaxe significativa.
  - Secuenciación habitual de traballo na aula (posible secuencia):
    - Motivación:
      - Presentación do tema, ideas preconcebidas, cuestionamento persoal, textos introductorios, etc.
    - Información do profesor/a:
      - Información básica para todo o alumnado
      - Información complementaria para afondamento e ampliación
      - Explicación de supostos prácticos
    - Traballo persoal
      - Lectura e comprensión de textos
      - Resposta a preguntas
      - Comentario de textos
      - Elaboración de sínteses ou mapas conceptuais
      - Resolución de supostos prácticos
      - Memorización comprensiva

- **Avaliación:**
  - Probas escritas (comentarios)
  - Probas escritas (exame)
  - Observación da atención e o traballo na aula
  - Caderno de clase (apuntes a maiores do libro e exercicios resoltos)
- **Outras estratexias metodolóxicas**
  - **Agrupamentos:**
  - **Tempos:**
  - **Espazos:**
  - **Materiais:**
  - **Recursos didácticos:**
    - **Libro de texto:** Economía de la empresa / 2º BAC / Serie ANALIZA / Proyecto SABER HACER / Ed. Santillana / 2016
    - **Prensa escrita:** Artigos de opinión ou informativos aportados polo profesor ou polo propio alumnado, ben para ilustrar mellor as explicacións sobre algún tema, ben para ser comentados polo alumnado, ben para incrementar e mellorar o léxico relativo á materia.
    - **Curtametraxes, documentais, podcast de radio, ...** e todo o que poda axudar a mellorar a comprensión da materia, e a aumentar a implicación e aplicación do alumnado na mesma.

5. AVALIACIÓN

- **Avaliación inicial:**
  - En que data se realizará?: Nas primeiras semanas do curso académico.
  - En que consistirá? (probas tipo test, preguntas e respostas, resolución de supostos prácticos, ... relacionad@s cos estándares)
  - Para realizar a avaliación inicial, e determinar o nivel de coñecementos, habilidades e competencial do alumnado, poderán empregarse tres tipos de instrumentos:
    - Test individualizado orientado a detectar o nivel competencial do alumnado
    - Grupos de discusión orientados a detectar a calidade da argumentación e o grao de desenvolvemento na exposición oral
    - Tratamento e comprensión da información a través da análise, estudo e exposición do contido dunha columna de opinión especializada dun xornal.
  - Como se informará á familia?: Segundo o que decida a Xunta Avaliadora.
  - Cales serán as consecuencias dos resultados?: O Departamento didáctico deberá determinar as medidas que se poidan adoptar, sempre na dirección de reforzar a atención personalizada ao alumnado.
- **Avaliación continua:**
  - Temporalización das probas escritas: En cada trimestre farase unha proba de preguntas curtas e supostos prácticos cada 2 UD, resultando habitualmente dúas probas por trimestre (salvo circunstancias excepcionais que leven á supresión dalgunha destas probas). A nota irá de 0 puntos (mínima) a 10 puntos (máxima), conseguindo a cualificación de aprobado con 5 puntos. A partir dunha cualificación de 4 puntos pódese facer media coa outra proba do trimestre, debendo alcanzar esa media a cualificación de 5 puntos para liberar a materia referida ás dúas probas. En cada proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas.
  - Cualificación das probas, traballos individuais ou colectivos, traballo na libreta, observación,...:
    - Os traballos serán persoais e reflectirán o esforzo de cada estudante, e a valoración dos mesmos será entre 0 e 10 puntos en función da resolución das cuestións propostas, da calidade e da presentación dos mesmos.
    - Tamén se valorará a actitude na clase entre 0 e 10 puntos, en función da asistencia, da participación, do interese e do comportamento.
    - Tamén pode valorarse o caderno de clase entre 0 e 10 puntos en función dos contidos (máis ou menos completos) e da súa presentación (máis ou menos coidada).
  - Media de cada unha das avaliacións: A ponderación do anteriormente dito podería variar dentro dos seguintes intervalos:
    - Probas escritas: Entre un 80 e un 100% da nota (pero sempre alcanzando unha cualificación de 5 puntos nas mesmas).
    - Traballos: Entre un 0 e un 10% da nota.
    - Actitude na clase: Entre un 0 e un 10% da nota.
    - Caderno de clase: Entre un 0 e un 10% da nota.
  - Recuperación dunha proba non superada:
    - Feitas as probas escritas do trimestre haberá unha recuperación (outra proba escrita) dentro do mesmo ou no seguinte, para os que non conseguisen nesas probas a cualificación conxunta de 5 puntos. A proba da recuperación será de similares características, para demostrar a adquisición dos coñecementos requiridos. Na proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas.
    - Os traballos non entregados en prazo ou non superados non son recuperables, e só imposibilitan o acceso á nota máxima.

- Recuperación dunha avaliación non superada en xuño: Para recuperar as avaliacións non superadas se realizará unha proba escrita axustada ás avaliacións pendentes da persoa, cunha valoración da mesma sobre 10 puntos (pois na recuperación non se terán en conta outros elementos). Na proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas. Se unha vez feitas as recuperacións resultase unha delas cunha nota entre 4 e 5 puntos, poderase facer unha media coas outras dúas para intentar acadar a cualificación de 5 puntos.
- Recuperación de setembro: Proba escrita na que haberá que obter unha cualificación de 5 puntos sobre 10. Na proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas.
- Criterios que segue o centro para a promoción: Os legalmente establecidos.
- Procedemento de recuperación e avaliación de pendentes:
  - Non están previstas clases de recuperación nin reunións co alumnado por incompatibilidades horarias, xa que os alumnos están en clase durante todo o seu horario lectivo. Á marxe desta situación calquera alumno/a que queira falar ou consultar dúbidas co profesor pode facelo no período de lecer.
  - A recuperación se realizará superando en proba escrita a avaliación suspensa cunha nota de 5 puntos sobre 10 (e 4 sobre 10 para facer media coas outras probas). Na proba debe figurar a puntuación máxima que se pode obter por cada unha das preguntas ou cuestións propostas.
  - A avaliación final será a media das avaliacións parciais (debendo acadar esa media una cualificación de 5 puntos sobre 10).
  - A proba extraordinaria será similar ás feitas durante o curso.

6. OUTRAS AVALIACIÓNS

1.- Avaliación da proceso de ensino e de práctica docente (Indicadores de logro)	Escala			
Proceso de ensino:	1	2	3	4
1.- O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?				
2.- Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3.- Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?				
4.- Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
5.- Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?				
6.- Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?				
7.- Tomouse algunha medida curricular para atender al alumnado con NEAE?				
8.- Tomouse algunha medida organizativa para atender al alumnado con NEAE?				
9.- Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?				
10.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?				
11.- Dáse un peso real á observación do traballo na aula?				
12.- Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo?				
Práctica docente:	1	2	3	4
1.- Como norma xeral fanase explicacións xerais para todo o alumnado				
2.- Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?				
3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade				
4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?				
5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?				
6.- Intercálase o traballo individual e en equipo?				
5.- Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?				
6.- Incorporáanse ás TIC aos procesos de ensino - aprendizaxe				
7.- Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?				
8.- Ofrécese ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas/exames,etc?				
9.- Coméntase co alumnado os fallos máis significativos das probas /exames, etc?				
10.- Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?				
11.- Cal é o grao de implicación nas funcións de titoría e orientación do profesorado?				
12.- Realizáronse as ACS propostas e aprobadas?				
13.- As medidas de apoio, reforzo, etc establécense vinculadas aos estándares				
14.- Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación,.. ?				

2.- Avaliación da programación didáctica

1.- Mecanismo revisión

Con que periodicidade se revisará?

Que medidas se adoptarán en caso de desfase?

2.- Mecanismo avaliación e modificación de programación didáctica (Indicadores de logro)	Escala			
	1	2	3	4
1.- Deseñáronse unidades didácticas ou temas a partir dos elementos do currículo?				
2.- Secuenciáronse e temporalizáronse as unidades didácticas/temas/proxectos?				
3.- O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e temporalización?				
4.- Engadiuse algún contido non previsto á programación?				
5.- Foi necesario eliminar algún aspecto da programación prevista?				
6.- Secuenciáronse os estándares para cada unha das unidades/temas				
7.- Fixouse un grao mínimo de consecución de cada estándar para superar a materia?				
8.- Asígnouse a cada estándar o peso correspondente na cualificación ?				
9.- Vinculouse cada estándar a un/varios instrumentos para a súa avaliación?				
10.- Asociouse con cada estándar os temas transversais a desenvolver?				
11.- Fixouse a estratexia metodolóxica común para todo o departamento?				
12.- Estableceuse a secuencia habitual de traballo na aula?				
13.- Son adecuados os materiais didácticos utilizados?				
14.- O libro de texto é adecuado, atractivo e de fácil manipulación para o alumnado?				
15.- Deseñouse un plan de avaliación inicial fixando as consecuencias da mesma?				
16.- Elaborouse unha proba de avaliación inicial a partir dos estándares?				
17.- Fixouse para o bacharelato un procedementos de acreditación de coñecementos previos?				
18.- Establecéronse pautas xerais para a avaliación continua: probas, exames, etc.				
19.- Establecéronse criterios para a recuperación dun exame e dunha avaliación				
20.- Fixáronse criterios para a avaliación final?				
21.- Establecéronse criterios para a avaliación extraordinaria?				
22.- Establecéronse criterios para o seguimento de materias pendentes?				
23.- Fixáronse criterios para a avaliación desas materias pendentes?				
24.- Elaboráronse os exames tendo en conta o valor de cada estándar?				
25.- Definíronse programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares?				
26.- Leváronse a cabo as medidas específicas de atención ao alumnado con NEE?				
27.- Leváronse a cabo as actividades complementarias e extraescolares previstas?				
28.- Informouse ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos?				
29.- Informouse ás familias sobre os criterios de promoción? (Artº 21º, 5 do D.86/15)				
30.- Seguiuse e revisouse a programación ao longo do curso				
31.- Contribuíuse desde a materia ao plan de lectura do centro?				
32.- Usáronse as TIC no desenvolvemento da materia?				
Observacións:				

7. ATENCIÓN A DIVERSIDADE

MEDIDAS ORDINARIAS

Medidas ordinarias	Medias extraordinarias
Organizativas	Curriculares
<p>1. Adequouse a estrutura organizativa do centro e/ou da aula para algún alumno/a ou grupo?</p> <p>a) Tempos diferenciado, horarios específicos, etc.?</p> <p>b) Espazos diferenciados?</p> <p>c) Materiais e recursos didácticos diferenciados?</p> <p>2. Faise algún desdoblamento de grupos?</p> <p>3. Faise algún reforzo educativo e/ou apoio de profesorado na aula?</p> <p>4. Faise algún reforzo e/ou apoio fóra da/s aula/as a algún alumno/a?</p> <p>5. Faise algún reforzo e/ou apoio fóra da/s aula/as a algún alumno/a?</p> <p>6. Que medidas se propoñen para o alumno enviado á aula de convivencia?</p>	<p>1. Faise algunha adaptación metodolóxica para algún alumno/grupo como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, etc.?</p> <p>2. Adáptanse os tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a?</p> <p>3. Existe algún programa de reforzo en áreas instrumentais (LC/LG/MT) para alumnado de 1º e 2º da ESO?</p> <p>4. Existe algún programa de recuperación de materias non instrumentais (2º ESO)?</p> <p>5. Existe algún programa específico para alumnado repetidor da materia?</p> <p>6. Aplicase ese programa específico personalizado para repetidores da materia?.</p>

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Medidas ordinarias	Medias extraordinarias
Organizativas	Curriculares
<p>1. Canto alumnado recibe apoio por profesorado especialista en PT/AL?</p> <p>2. Existe algún grupo de adquisición das linguas (para alumnado estranxeiro)?</p> <p>3. Existe algún grupo de adaptación da competencia curricular(Al. estranxeiro)?</p> <p>4. Existe algunha outra medida organizativa: escolarización domiciliaria, escolarización combinada, etc.?</p>	<p>1. Existe algunha Adaptación Curricular na materia? ¿Cantas?</p> <p>2. Foi autorizado para a materia algún agrupamento flexible/específico?</p> <p>3. Existe algún Programa de Mellora do Aprendizaxe e Rendemento (PMAR)?</p> <p>4. Flexibilizouse para algún alumno/a o período de escolarización?</p> <p>5. Describir o protocolo de coordinación co profesorado que comparte co titular da materia, os reforzos, apoios, adaptación, etc. (Coordinación cos PT/AL/Outro profesorado de apoio/profesorado agrupamento/ etc</p>

8. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

- O departamento é o responsable do Club de Lectura e colabora na xestión da Biblioteca do centro.
- Intentarase facer unha visita a dúas empresas do entorno e a un centro de apoio a emprendedores.
- Colaboración con outras actividades que organice o centro para celebrar distintos eventos e conmemoracións (Dereitos Humanos, o día da Paz, ...).

9. DATOS DEPARTAMENTO

Materia	Curso	Grupos	Profesor/a
IAEE	4º ESO	B, C	JOSÉ M ^a COUCHEIRO
ECONOMÍA	4º ESO	A, B, C	JOSÉ M ^a COUCHEIRO
ECONOMÍA	1º BAC	B, C	JOSÉ M ^a COUCHEIRO
EC. DA EMPRESA	2º BAC	B	JOSÉ M ^a COUCHEIRO